

บทที่ 4

ผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษาเรื่อง บทบาทของนิตยสารท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยว หลังเหตุการณ์สึนามิ โดยใช้แนวทางในการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในด้านนโยบายเพื่อการฟื้นฟูในพื้นที่ 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิจากกลุ่มผู้บริหารที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนิตยสารการท่องเที่ยวทั้ง 6 ชื่อฉบับ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหา สามารถจำแนกได้เป็น 4 ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษานโยบายและการดำเนินงานของผู้ผลิตนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากกรณีเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ

ส่วนที่ 2 ศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ

ส่วนที่ 3 ศึกษาภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวที่ปรากฏในนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ

ส่วนที่ 1 ศึกษานโยบายและการดำเนินงานของผู้ผลิตนิตยสารท่องเที่ยว ภายหลังจากกรณีเหตุการณ์ ภัยพิบัติสึนามิ

การศึกษานโยบายของนิตยสารการท่องเที่ยวในแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำนิตยสารของแต่ละสำนักพิมพ์ ซึ่งแต่ละฉบับจะมีแนวนโยบายและการดำเนินงานในการนำเสนอของเนื้อหาแตกต่างกันออกไปตามรูปแบบแผนงานของแต่ละสำนักพิมพ์ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาในการนำเสนอโดยส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นนิตยสารของภาครัฐหรือภาคเอกชนจะเป็นไปตามรูปแบบและโครงร่างที่ถูกกำหนดเอาไว้แล้ว เบื้องต้นของแต่ละสำนักพิมพ์เป็นสำคัญ ซึ่งประเด็นความคิดดังกล่าวสามารถพิจารณาได้จากบทสัมภาษณ์ของบรรณาธิการนิตยสารท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

นิตยสารการท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ มักจะมีแนวนโยบายที่เน้นการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวในลักษณะของการบรรยายเพื่อการเข้าถึงธรรมชาติเป็นสำคัญ โดยแต่ละฉบับจะนำเสนอเนื้อหาแตกต่างกันออกไปตามแนวทางและนโยบายการจัดทำของนิตยสารเป็นสำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การนำเสนอข้อมูลที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ
2. วางแผนการนำเสนอข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายปี
3. การนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน

1. การนำเสนอข้อมูลที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ

จากการศึกษาพบว่านโยบายและการดำเนินงานของนิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ทั้งในช่วงก่อนและหลังการเกิดเหตุการณ์สึนามิต่างกันนิยมนำเสนอการท่องเที่ยวในลักษณะของการผจญภัยและการใช้ชีวิตท่องเที่ยวในธรรมชาติเป็นสำคัญ โดยเนื้อหาที่นำเสนอดังกล่าวจะเป็นเนื้อหาที่มีรูปแบบและเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอข้อมูลที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ และการเข้าถึงวิถีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ที่สำคัญทั่วประเทศไทย ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างกันออกไปตามนโยบายการผลิตของผู้ผลิตนิตยสาร ดังที่คุณตรีเนตร เพชรนุ้ย บรรณาธิการ นิตยสาร Outdoor ได้ให้ข้อมูลว่า

ส่วนใหญ่การนำเสนอเนื้อหาและประเด็นการท่องเที่ยวของนิตยสาร จะอยู่ในรูปแบบกิจกรรมผจญภัยตามสไตล์ของคนรุ่นใหม่ ที่ผู้อ่านสามารถสัมผัสจับต้องได้ รวมถึงการท่องเที่ยวที่ต้องพึ่งพาตนเอง เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการท่องเที่ยว โดยแบ่งการนำเสนอเป็นฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค (สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2550)

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของ คุณวราภรณ์ พลอยบริสุทธิ์ บรรณาธิการนิตยสาร Nature Explorer ที่กล่าวไว้ว่านโยบายส่วนใหญ่ของการจัดทำนิตยสาร นับตั้งแต่ก่อตั้งมักจะมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก จนกระทั่งถึงปัจจุบันรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ดังกล่าวยังคงมีคุณลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมเท่าใดนัก แต่ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และลักษณะการท่องเที่ยวในสภาพปัจจุบัน ดังข้อมูลในบทสัมภาษณ์ที่กล่าวไว้ว่า

นิตยสาร Nature Explorer เป็นนิตยสารที่เน้นการท่องเที่ยวที่มีการเข้าถึงธรรมชาติในรูปแบบที่ถูกต้องด้วย แล้วก็มีการทำกิจกรรมเอพาร์ทดอร์ เราเป็นฉบับแรกๆ ที่เน้นเรื่องเหล่านี้ และเราก็คงทำอย่างนี้อยู่จนถึงปัจจุบัน เพียงแต่ในฉบับปัจจุบัน เราก็คงปรับตัวเข้าหา Mass (มวลชน) มากขึ้น โดยการไปเที่ยวเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังคงมีเรื่องธรรมชาติและเรื่องเอพาร์ทดอร์อยู่ (สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2550)

จากบทการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่านิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มักจะมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาในลักษณะการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในประเทศไทยเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในวิถีธรรมชาติและผจญภัย ซึ่งในปี 2548 ภายหลังเหตุการณ์สึนามิก็เช่นเดียวกัน ลักษณะและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติของนิตยสารท่องเที่ยวยังคงมีแนวทางในการดำเนินงานอยู่เช่นเดิม อย่างไรก็ตาม การนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของนิตยสารแต่ละฉบับ และตามกระแสนิยมของนักท่องเที่ยวในขณะนั้น เป็นต้น

ซึ่งการนำเสนอข้อมูลที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับมีดังต่อไปนี้

1.1 นิตยสาร อ.ส.ท. เป็นนิตยสารเพื่อการท่องเที่ยวแบบรายเดือน ที่แนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในเชิงการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งการนำเสนอในเชิงการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติของนิตยสาร อ.ส.ท. จะเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นจริงของสภาพธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ต่างทั่วประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้อ่านและผู้สนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เข้าใจและตระหนักถึงการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้เพื่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มีความเจริญเติบโต และพัฒนาไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น นิตยสาร อ.ส.ท. ก็ยิ่งจำเป็นต้องมีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านธรรมชาติในเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ซึ่งวัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปเยือน อีกทั้ง กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือเพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน ทั้งนี้ก็เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านั้นของประเทศไทยคงความอุดมสมบูรณ์ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และช่วยสร้างรายได้ที่ยาวนานให้แก่ชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น นิตยสาร อ.ส.ท. ยังเป็นนิตยสารที่มีการนำเสนอข้อมูลในลักษณะของการให้ความรู้รอบด้าน ทั้งที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทยอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวก็เพื่อช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุดและไม่ถูกทำลายไปตามกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ การนำเสนอในรูปแบบดังกล่าวของ นิตยสาร อ.ส.ท. ก็เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ ที่พยายามให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาและส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังเหตุการณ์สึนามิหรือภายในปี 2548 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ได้ดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่มีการกำหนดนโยบายร่วมกันกับภาครัฐบาล และมีความสอดคล้องต่อการผลิตนิตยสารท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาเป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารท่องเที่ยว ซึ่งรายละเอียดสามารถพิจารณาได้ดังนี้ คือ

1.1.1 นโยบายรัฐบาล ภายใต้การดำเนินงานของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ มุ่งส่งเสริมและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่าการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว เน้นการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อเป็นการช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรม ตลอดจนเร่งฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือประสบภัยพิบัติ (ชายฝั่งอันดามัน) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงเครือข่ายกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงสุขภาพ และจัดระบบรับรองมาตรฐานโรงแรมและสถานบริการ พัฒนามาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.1.2 นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ รายได้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปีตลอดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้ ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ไทยเป็นประตูทางผ่านหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาค ในด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน การบริหารจัดการ รวมถึงการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว การบริหารการท่องเที่ยวโดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และธุรกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยวและยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการสัมมนาและการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่าย ซื้อมรดกของนักท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิม เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ เชิงเกษตรกรรม ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แห่งใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้นในรูปแบบการจัดสหกรณ์ การท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้าง ความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความ เดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

1.1.3 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย พ.ศ.2546-2549 สืบเนื่อง จากการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาตามการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.2545 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับแผนวิสาหกิจให้สอดคล้องกับการก่อตั้งกระทรวงฯ โดย ปรับบทบาทมาเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นหน้าที่ด้านการบริหารจัดการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นหลัก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดเชิงรุก เพิ่มตลาดใหม่และตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อเร่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีคุณภาพ เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและกระตุ้น ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น และกำหนดจุดขายของไทยให้ชัดเจน ส่งเสริม ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สร้างงานให้กับประชาชนเพิ่ม รายได้ให้กับประเทศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทยตามนโยบาย รัฐบาล ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาและจัด อุปสรรคทางการท่องเที่ยว อันเป็นหนทางก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และบุคลากรให้มีทักษะด้านการท่องเที่ยวและประสิทธิภาพ และศักยภาพในการดำเนินงานระดับนานาชาติ เร่งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การท่องเที่ยว (E-tourism) เพื่อรองรับภาวะการพัฒนาในยุคปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีกิจกรรมและ โครงการต่างๆ ในแต่ละปีให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

1.1.4 นโยบายของคณะกรรมการเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวในพื้นที่ 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ภายหลัง เกิดเหตุการณ์พิบัติภัยสึนามิ โดยมีนโยบายหลัก คือ สร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยว ชาวไทยและชาวต่างประเทศ เกิดแรงจูงใจเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่อันดามันเพิ่มมากขึ้น ร่วมกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดรายการนำเที่ยวพิเศษเพื่อส่งเสริมการขายในพื้นที่ อันดามัน เร่งฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และดำเนินการอย่างเป็นระบบ เสนอแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในภูมิภาคอื่นของประเทศไทยที่มีสภาพ

ทางกายภาพคล้ายคลึงกัน เช่น หัวหิน ชะอำ เกาะเสม็ด เกาะช้าง บางแสน พัทยา หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม และพัฒนาสถานบริการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน (ธาริณี สมบุญ, 2548, น. 48-50) เป็นต้น

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารัฐมีความมุ่งหวังให้นิตยสารท่องเที่ยว โดยเฉพาะนิตยสาร อ.ส.ท. เป็นสิ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้อ่านรู้สึกต้องการที่จะเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เคยเกิดเหตุการณ์สึนามิได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะการเร่งสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจในด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งความสวยงามทางด้านวัฒนธรรมของไทยก็น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ นิตยสาร อ.ส.ท. จึงมีบทบาทอย่างมากในการนำเสนอข้อมูลถึงสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทั่วทุกภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ๆ เคยประสบภัยอย่างสึนามิที่ได้พลิกฟื้นและพร้อมต้อนรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวได้อีกครั้ง ทั้งนี้ การที่นิตยสาร อ.ส.ท. ดำเนินนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของรัฐ สาเหตุก็เนื่องด้วยนิตยสาร อ.ส.ท. เป็นนิตยสารการท่องเที่ยวเล่มแรกที่เป็นของรัฐบาล ภายใต้การดำเนินงานโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นั่นเอง

1.2 นิตยสาร Trips เป็นนิตยสารท่องเที่ยวอีกฉบับที่ให้ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวตามวิถีธรรมชาติ โดยนิตยสาร Trip จะเป็นนิตยสารประเภท “คู่มือ-ข้อมูลท่องเที่ยวฉบับสมบูรณ์” ซึ่งลักษณะและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวฉบับดังกล่าวจะมีเอกลักษณ์และวิธีการที่นำเสนอแตกต่างออกไปจากนิตยสารฉบับอื่นๆ กล่าวคือ นิตยสาร Trip จะเน้นการนำเสนอที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง โดยรูปแบบการจัดทำจะมีลักษณะของการเป็นคู่มือหรือหนังสือแนะนำเที่ยวที่สามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้จริง ไม่เน้นการนำเสนอในรูปแบบสารคดี อีกทั้ง กลุ่มผู้บริโภคสู่นิตยสาร Trips มิได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะแค่กลุ่มผู้อ่านชาวไทยเท่านั้นแต่ยังได้ขยายฐานทางการตลาดสู่กลุ่มผู้อ่านที่เป็นชาวต่างชาติซึ่งพำนักอยู่ในประเทศไทยอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของนิตยสาร Trips จึงถูกจัดพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันไป จนสามารถกล่าวได้ว่านิตยสาร Trips หรือ Trips Magazine เป็นคู่มือการนำเที่ยวที่ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเนื้อหาที่ Trips Magazine นำเสนอสามารถนำมาใช้งานได้จริง ถูกต้อง และแม่นยำ ซึ่งในภายหลังสึนามิ นิตยสาร Trips ถือเป็นนิตยสารท่องเที่ยวอีกหนึ่งฉบับ ที่มีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ในสภาพธรรมชาติที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวที่เคย

ประสบภัย และมีบทบาทในการช่วยฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบโดยผ่านการนำเสนอทางด้านเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์และสวยงาม

1.3 นิติสารเที่ยวไทย เป็นนิติสารการท่องเที่ยวอีกฉบับของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเนื้อหาในการนำเสนอถึงสภาพทางธรรมชาติ และสภาพความเป็นจริงของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งวิธีการนำเสนอเนื้อหาจะเน้นการบอกเล่าเรื่องราวในเชิงของสารคดี โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ของนิติสารเที่ยวไทยจะกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของประเทศไทย และแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้านด้วย โดยใจความสำคัญในการนำเสนอหลักๆ จะเป็นในลักษณะของการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการประเภทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น แหล่งที่พัก ร้านอาหาร และแหล่งในการจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ นิติสารเที่ยวไทยก็เป็นอีกหนึ่งฉบับที่ให้การช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงบวกให้แก่สภาพทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ ว่าสามารถพลิกฟื้นคืนสู่สภาพปกติ และมีความสวยงามดังที่ผ่านมา

1.4 นิติสาร Adventure & Travel เป็นนิติสารท่องเที่ยวที่เดิมชื่อว่า “นิติสารแคมป์ท่องเที่ยว” แต่ต่อมาภายหลังได้มีการปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงชื่อของนิติสารมาเป็น “Adventure & Travel” เมื่อเดือนมิถุนายนปี 2547 ที่ผ่านมา โดยเนื้อหาหลักๆ ของนิติสารท่องเที่ยวฉบับดังกล่าว มักจะกล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปกับการใช้ชีวิตเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบของการผจญภัยกลางแจ้ง ไม่ว่าจะเป็นการปั่นจักรยาน พายเรือคายัค หรือการขับรถเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการผจญภัยในรูปแบบอื่นๆ อีกหลายประเภท พร้อมกันนั้นยังมีการนำเสนอเรื่องราวของการใช้เทคโนโลยี ประเภทกล้องดิจิตอลไว้อย่างละเอียด ตั้งแต่ประวัติความเป็นมาจนถึงการใช้งานกล้องดิจิตอลให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิอันเนื่องมาจากสึนามิที่เกิดขึ้นเมื่อปลายปี 2547 ก็ได้มีผลทำให้นิติสาร Adventure & Travel ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับสึนามิเอาไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้เกิดการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบภัย เป็นต้น

1.5 นิติสาร Nature Explorer เป็นนิติสารท่องเที่ยวแบบรายเดือนที่เหมาะสมสำหรับนักเดินทางที่ชอบการสำรวจในวิถีแห่งธรรมชาติ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นนิติสารที่เป็นเสมือนสมุดบันทึกจากนักสำรวจโลกทางธรรมชาติ โดยเนื้อหาที่นำเสนอจะมุ่งเน้นในการให้ความรู้และความเข้าใจถึงวิถีแห่งธรรมชาติ พร้อมกับนำเสนอข้อมูลในเบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นข้อมูลในเชิงลึกดังกล่าวของนิติสาร Nature explorer ถือเป็นส่วนเด่นที่สำคัญของนิติสารท่องเที่ยวฉบับนี้ และถือเป็น

นิตยสารที่มีประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวทางด้านการศึกษาข้อมูลในเชิงการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติที่ดีอีกเล่มหนึ่ง นอกจากนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์สึนามิขึ้นเมื่อปลายปี 2547 นิตยสาร Nature explorer ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา โดยเน้นสภาพธรรมชาติที่แท้จริงของพื้นที่ๆ ประสพภัยว่าสามารถฟื้นฟู และยังคงความสวยงาม ตลอดจนพร้อมที่จะให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันได้อีกครั้งหนึ่ง โดยการนำเสนอจะเน้นการนำเสนอสภาพทางธรรมชาติผ่านรูปถ่ายที่เป็นเสมือนหลักฐานในเชิงประจักษ์

1.6 นิตยสาร Outdoor Thailand เป็นนิตยสารท่องเที่ยวที่นำเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบของการบุกเบิกผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงสำรวจ รวมไปถึงการบอกเล่าถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พร้อมกันกับมีเคล็ดลับในเรื่องของสุขภาพ เตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวผจญภัยแบบสมบุกสมบัน นำประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวมาเล่าสู่ผู้อ่านด้วยถ้อยคำที่เป็นกันเอง ซึ่งการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้อ่านและนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะภายหลังเหตุการณ์สึนามิ นิตยสาร Outdoor Thailand ต่างก็ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสึนามิ ทั้งนี้เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์และสนับสนุนข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ให้แก่พื้นที่ที่ประสบภัยว่าสามารถกลับคืนสู่สภาพปกติ และพร้อมต้อนรับการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวได้อีกครั้งในอนาคต

ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอเนื้อหาที่เน้นสภาพตามธรรมชาติที่แท้จริงของนิตยสารท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือพื้นที่ใดภายในประเทศไทยก็ตาม ย่อมเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างคุณประโยชน์ต่อผู้อ่านและนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ และการเข้าถึงวิถีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติจะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ

2. วางแผนการนำเสนอข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายปี

จากการศึกษาพบว่า นิตยสารแต่ละฉบับมีนโยบายการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะแตกต่างกัน ทั้งนี้คือเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ และสามารถเข้าถึงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือเพื่อครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาด ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้นิตยสารแต่ละฉบับจำเป็นต้องมีการวางแผนและมีแนวนโยบายในการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่

นิตยสารทุกฉบับจะมีการวางแผนนำเสนอทางด้านเนื้อหาไว้เป็นรายปี โดยแผนการปฏิบัติงานของนิตยสารท่องเที่ยวทั่วไปจะมีแผนไว้ในระยะ 1 ปี ซึ่งแผนดังกล่าวเป็นการวางแผนในด้านเนื้อหาทั้งหมดของสารบัญ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดว่าควรเป็นอย่างไร สิ่งใดควรนำเสนอก่อนและหลัง และควรดำเนินการอย่างไรบ้าง ดังที่ คุณวรภรณ์ พลอยบริสุทธิ์ บรรณาธิการนิตยสาร Nature Explorer กล่าวถึงการวางแผนการดำเนินงานของนิตยสารไว้ว่า “เปิดมา 1 ปี ก็ต้องมองภาพรวม 1 ปีก่อน ว่าทั้งปีเราจะทำอะไรบ้าง แล้วก็ลงรายละเอียดประมาณ 3 เดือนครั้ง พอ 3 เดือนลงรายละเอียด แล้วก็มาลงรายละเอียดอีกทีเดือนต่อเดือน”

ซึ่งสอดคล้องกับ คุณวินิจ รังผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ก็ได้อธิบายถึงการวางแผนของ นิตยสาร อ.ส.ท. ในระยะเวลา 1 ปี โดยทำการประชุมการวางแผนปฏิบัติงานก่อนสิ้นปีเพื่อที่จะวางแผนในปีถัดไป ว่าในแต่ละเดือนเนื้อหาหลักของนิตยสารจะมุ่งเน้นการนำเสนอในเรื่องหรือประเด็นใดเป็นสำคัญ และจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อที่จะให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยการวางแผนการดำเนินงานของนิตยสาร อ.ส.ท. จะมีลักษณะดังนี้ คือ

แผนเป็นปี (ระยะ 1 ปี) ปีหนึ่งเราก็จะประชุม วางแผนกันไว้ว่า สมมติว่าปีนี้ เริ่มปลายปี (ตุลาคม - พฤศจิกายน) เราก็จะเริ่มวางแผนว่าปีหน้าทั้งปี เราจะทำอะไรบ้าง ในแต่ละเดือนจะเป็น Theme อะไรบ้าง เช่น มกราคม ทำ theme เกี่ยวกับภูเขา, ธันวาคม ทำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งดอกไม้ โดยในการทำแผนแต่ละปีก็จะอิงกับแผนการตลาดของ ททท. ที่จะทำให้ในปีหน้า ซึ่ง ททท. เองที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของ อ.ส.ท. (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่านโยบายส่วนใหญ่ของผู้ผลิตนิตยสารท่องเที่ยวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในช่วงก่อนและหลังการเกิดเหตุการณ์สึนามิ มีลักษณะการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายปีเป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลโดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในเชิงกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ เป็นหลัก โดยในแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ผลิต ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งนิตยสารทุกฉบับจะเน้นการวางแผนเป็นรายปี เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ และมีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณ และความไม่ล่าช้าในการนำเสนอเนื้อหาอะไรก็ตาม แนวนโยบายการวางแผนของนิตยสารแต่ละฉบับสามารถที่จะปรับเปลี่ยนได้หากมีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและมีผลกระทบต่อสังคม

กล่าวคือ เมื่อประเทศไทยประสบกับปัญหาทางด้านการท่องเที่ยวจากสาเหตุใดๆ ก็ตาม นิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนนโยบายในการนำเสนอให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งกรณีผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิก็เช่นเดียวกัน ที่นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับต่างก็ได้มีการปรับเนื้อหาในการนำเสนอเพื่อให้เข้ากับสภาวะการณ์ที่เหมาะสม โดยนิตยสารท่องเที่ยวหลายฉบับได้มีความพยายามในการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูในพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบอยู่หลายประการ ซึ่งประเด็นการสอดแทรกเนื้อหาดังกล่าวคุณจุฑามาศ ศิริวรรณ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในขณะนั้น ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

สืบเนื่องจากเหตุการณ์วิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ เช่น ไข้หวัดนก Zars เหตุการณ์ World Tread Center หรือ สงครามอิรัก ที่มักจะส่งผลโดยตรงกับการท่องเที่ยวของประเทศนั้นๆ หรือของภูมิภาคนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายที่เตรียมรับมือกับปัญหาเหล่านั้นอยู่แล้วมีการจัดตั้งเป็นศูนย์ฉุกเฉิน (Crisis Management Center) เพื่อที่จะช่วยในเรื่องของการสื่อสาร (Communication) ระหว่างหน่วยงานต่างๆ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงมีทีมที่มีความชำนาญในเรื่องของการแก้ไขปัญหาอยู่แล้ว และจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิที่มีผลโดยตรงต่อการท่องเที่ยวของไทยนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็มีบทบาทอย่างมากในการเข้าร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการฟื้นฟูตลาดการท่องเที่ยว โดยเน้นกลยุทธ์ลดผลกระทบ ทำความเข้าใจตลาด และรวมกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อทำ Promotion การท่องเที่ยว นำเสนอข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ในเชิงบวก (สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2550)

จากคำกล่าวข้างต้น สามารถสะท้อนเห็นว่านโยบายการวางแผนเป็นรายปีของนิตยสาร สามารถทำการปรับเปลี่ยนได้ ทั้งนี้ก็เพื่อการเตรียมความพร้อมในด้านการแก้ไขและป้องกันวิกฤตการณ์การท่องเที่ยวที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังกรณีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็ใช้สื่อและการประชาสัมพันธ์ผ่านทางนิตยสาร อ.ส.ท. อันจะช่วยให้ประเทศชาติสามารถผ่านพ้นวิกฤตความสูญเสียได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานนำเสนอดังกล่าว เรียกว่า แผนงานระยะสั้น โดยแผนการดำเนินงานระยะสั้นนี้จะช่วยทำให้การนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวสามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างทันด่วนที่ และช่วยให้การทำงานมีความคล่องตัวสูง อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการตลาดได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และรองรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา
 ดังกรณีการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิเมื่อปี 2547 ที่ผ่านมา เป็นต้น

3. การนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน

จากการศึกษาพบว่านิตยสารทุกฉบับต่างมีนโยบายและการดำเนินงานที่มุ่งเน้น
 ทางด้านการตลาดเป็นสำคัญ กล่าวคือ เนื้อหาที่นำเสนอมักจะตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน
 และสถานการณ์ของธุรกิจท่องเที่ยวในขณะนั้นเป็นหลัก ดังที่คุณวินิจ รั้งผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร
 อ.ส.ท. กล่าวไว้ดังนี้

ต้องดูความต้องการของคนอ่านว่าน่าจะต้องทำอะไรในการที่จะยอมควักเงินซื้อเรา
 อ่าน เช่น สมมติว่าแนวโน้มคนช่วงนี้ กิจกรรมท่องเที่ยวแปลกๆ ใหม่ๆ ที่
 ทำหายขึ้น เช่น สมมติว่าทำรีสอร์ทต่างๆ แทนที่จะพักผ่อนธรรมชาติ มันก็จะเน้น
 กิจกรรมเครื่องเล่นต่างๆ ที่ทำหายแทรกเข้าไป รถ ATV โหนดัว ล่องแก่ง ไรด์อะไร
 ต่างๆ เหล่านี้ สมมติว่าเราเน้นแนวไปว่าปีหน้าเราอาจจะออกมาในแนวที่ทำกิจกรรม
 ทำหายหน่อยๆ (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

ซึ่งจากคำกล่าวข้างต้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการของนิตยสาร
 ท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนอง
 ความต้องการของผู้อ่าน และความนิยมของผู้อ่านเป็นสำคัญ ตลอดจนเน้นการนำเสนอกิจกรรม
 การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ขณะเดียวกันนิตยสาร อ.ส.ท. ก็ได้มีแนวนโยบายและแผนการดำเนินงาน
 ทางการตลาดที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนการส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. ไว้ด้วยเช่นกัน ดังที่คุณวินิจ รั้งผึ้ง
 บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. กล่าวไว้ดังนี้

ในขณะเดียวกันนิตยสาร อ.ส.ท. ก็นำแหล่งท่องเที่ยวที่ ททท.จะประชาสัมพันธ์เอามา
 บรรจุไว้ และนำเสนอต่อสาธารณชน ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์
 ที่สำคัญในด้านการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ และริเริ่มโครงการ
 พัฒนาในการท่องเที่ยวใหม่ เหตุก็เนื่องจาก ททท. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรง
 เกี่ยวกับการจัดการในการท่องเที่ยว มีบทบาทอย่างมากในการควบคุม และพัฒนา
 ทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โดยใช้สื่อที่นำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวต่อผู้อ่าน (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

ซึ่งสาเหตุที่นิตยสาร อ.ส.ท. มีนโยบายและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็เนื่องด้วยนิตยสาร อ.ส.ท. เป็นนิตยสารของหน่วยงานรัฐ ภายใต้การดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้น นิตยสาร อ.ส.ท. จึงมีนโยบายและวิธีการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามไปด้วย โดยนโยบายและวิธีการดำเนินงานของนิตยสาร อ.ส.ท. จะเน้นการนำเสนอเนื้อหาในเชิงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังให้ความสำคัญในการเผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจกรรมที่สำคัญอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ นิตยสาร อ.ส.ท. ยังได้ให้การส่งเสริมและการสร้างความเข้าใจอันดี ตลอดจนมิตรไมตรีระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชนผ่านข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวของนิตยสาร อาทิเช่น ความพยายามในการนำเสนอถึงโครงการริเริ่มใหม่ๆ โดยเฉพาะทางด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายๆ พื้นที่ในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันทางภาคใต้ของไทยถูกทำลายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างคลื่นยักษ์สึนามิเมื่อ ปี 2547 นิตยสาร อ.ส.ท. ภายใต้การดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็ยังต้องมีบทบาทอย่างมากในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงข้อเท็จจริง ตลอดจนสร้างความปลอดภัยและความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการกลับเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ประสบปัญหาได้อีกครั้งหนึ่ง เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้ และต้องการประโยชน์ที่แท้จริงในเชิงปฏิบัติจากนิตยสารการท่องเที่ยวที่วางจำหน่ายอยู่ในประเทศ ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามความต้องการของผู้อ่าน และสามารถปฏิบัติงานได้ในสถานการณ์จริง ย่อมถือเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดนโยบายและดำเนินงานในการผลิตนิตยสารของผู้ผลิตนิตยสารการท่องเที่ยว

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า นิตยสารท่องเที่ยวทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน ทั้งในช่วงก่อนและหลังการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิ จะมีนโยบายด้านการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์หลักของแต่ละฉบับ โดยแต่ละ

ฉบับจะมีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี หรือปีต่อปี ซึ่งเรียกว่านโยบายระยะยาว อย่างไรก็ตาม นโยบายการนำเสนอของนิตยสารการท่องเที่ยวแต่ละฉบับก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนแผนงาน ตลอดจนนโยบายในการนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริโภคได้ตามความเหมาะสม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายการวางแผนเพื่อการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ย่อมมีเหตุและปัจจัยที่สำคัญมาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อสังคม ดังกรณีความสูญเสียจากเหตุภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิในช่วงปลายปี 2547 ที่ผ่านมา ซึ่งก็ได้ส่งผลให้นโยบายการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงมาสู่การกล่าวถึงเรื่องราวและผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากคลื่นยักษ์สึนามิเป็นสำคัญ อันจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในประเด็นถัดไป

ส่วนที่ 2

ศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ

การเกิดขึ้นของภัยพิบัติเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิเมื่อปลายปี 2547 ถือเป็นวิกฤตการณ์ที่ส่งผลกระทบทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากความสูญเสียจากหายนะที่มาจากคลื่นยักษ์สึนามิ ได้ส่งผลให้หลายๆ ฝ่ายต่างก็มุ่งให้ความสนใจต่อวิกฤตการณ์ดังกล่าวตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งกระแสวิพากษ์วิจารณ์และการตื่นตัวในเรื่องสึนามิเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เนื้อหาการนำเสนอของนิตยสารท่องเที่ยวภายในประเทศภายหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบลักษณะการนำเสนอเนื้อหาให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ดังรายละเอียดของการศึกษาการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ ต่อไปนี้

1. การนำเสนอเนื้อหาในฐานะช่วยเป็นเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ของรัฐ

กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สึนามิในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันเมื่อปี 2547 ได้ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรหลายๆ ฝ่ายต่างก็ตระหนักถึงและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาจากความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต่างก็ได้พยายามอย่างยิ่งยวดในการการแก้ไขฟื้นฟูปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้พื้นที่ๆ ประสบภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิสามารถพลิกฟื้นคืนสู่สภาพธรรมชาติที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยได้อีกครั้ง ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องมีการกำหนดแนวทางและนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. ถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวของไทยเป็นอย่างมาก เพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยถือเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการฟื้นฟูและดูแลแก้ไขพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คลื่นสึนามิ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้กำกับดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยว ตลอดจนให้ความคุ้มครองและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และจากการศึกษาพบว่านโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คือ การใช้สื่อนิยายสารท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสึนามิ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านนิยายสารท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้เป็นผลทางการศึกษา ดังนี้

1. เร่งรัดการฟื้นฟูสถานที่และทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ส่งทีมลงไปสำรวจและประเมินความเสียหายของพื้นที่ที่ได้ทะเล และบนบกอย่างรวดเร็ว จากนั้นเร่งรัดเก็บกวาดทำความสะอาดสิ่งสกปรก ขยะชายหาดและในทะเล ภูเขากปรักหักพังและฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบรุนแรง โดยในช่วงระยะเวลาภายใน 2 ปี จะเน้นการดำเนินงานในด้านฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง ให้มีภาพลักษณ์ใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้มาตรฐานสากล และคงไว้ซึ่งลักษณะและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่ อีกทั้ง ดำเนินการยกระดับมาตรฐานการบริการและการดูแลรักษาความปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับพื้นที่ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ภาคเอกชนและพื้นที่ให้สามารถกลับมาแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างรวดเร็ว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

2. สร้างภาพลักษณ์และคุณภาพการบริการท่องเที่ยว โดยการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสเพื่อจะสร้างภาพลักษณ์และคุณภาพการบริการท่องเที่ยวในมิติให้ได้มาตรฐานสากล ทั้งในด้านสถานบริการท่องเที่ยว การบริการท่องเที่ยว ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม

3. ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิสามารถดำรงสถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยวดังที่เป็นมา (ธาริณี สมบุญ, 2548, น. 48-54)

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานผ่านสื่อนิยายสารท่องเที่ยวที่อยู่ภายใต้สังกัดการดูแลของหน่วยงานของตนเอง คือ นิยายสาร อ.ส.ท. จากการศึกษาพบว่า นิยายสาร อ.ส.ท. ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร

สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวในยามวิกฤต และเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่สำคัญของรัฐ ดังที่คุณวินิจ รั้งผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ได้กล่าวไว้ว่า

เป็นวิกฤตการณ์ครั้งยิ่งใหญ่ ที่เราไม่เคยประสบมาและทำให้คนเกิดความตกใจพอสมควร เพราะมีการล้มตายกันเยอะมาก อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งที่เราทำได้ก็คือเราก็คิดว่าเราจะต้องทำอะไร ที่จะช่วยสถานการณ์เหล่านั้น ก็ช่วงแรกๆ ก็ยังสับสนกันว่าจะทำอะไรกันอย่างไร เพราะว่าการช่วยเหลืออะไรต่างๆ ตอนเกิดใหม่ๆ ทางภาครัฐก็จะเข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่ ไปเก็บศพ ไปเคลียร์พื้นที่ต่างๆ เยียวยาผู้คนที่ได้รับผลตรงนั้น ในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเองก็ช่วย ในตอนแรกก็คือช่วยในด้านของนักท่องเที่ยว คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ช่วยประสานงาน ช่วยตั้งศูนย์ประสานงานนักท่องเที่ยว เพราะว่ามีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ประสบกับเหตุการณ์เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เค้าน่าจะไม่มีอะไรเลย เหลือแต่ตัว พาสปอร์ตหาย อะไรหายทุกอย่าง เราก็ตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ ประสานงานต่างๆ ออกเอกสารประสานกับสถานทูตติดตามคนหายอะไรต่างๆ ตรงนั้นส่วนหนึ่งก็มันเป็นการช่วยในด้านจิตใจเค้ามากกว่า มันก็เป็นเรื่องที่ดีที่ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำตรงนั้น นักท่องเที่ยวที่ประสบเหตุจริงๆ โดยเฉพาะแถวเขาหลัก แถวอะไรต่างๆ อย่างชาวสแกนดิเนเวีย ชาวสวีเดน ชาวอะไรพวกนั้น จะมาอยู่เยอะ ซึ่งคนที่ได้รับการช่วยเหลือที่ดีอะไรต่างๆ เหล่านั้นเค้าก็ยังกลับมา ยังได้รับความซาบซึ้งใจ แล้วยังบอกว่าจะกลับมา แล้วเค้าก็กลับมาจริงๆ แม้แต่ช่วงปี 49, 50 พวกนั้นเองก็ยังกลับมาเที่ยว แล้วยังเป็นความรู้สึกที่ดีสำหรับการที่ทำเหล่านั้น (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นได้ว่า นิตยสาร อ.ส.ท. ได้ดำเนินการนำเสนอนโยบายที่ตอบรับต่อนโยบายการประชาสัมพันธ์ของรัฐได้เป็นอย่างดี คือ การให้ความสำคัญในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งการทำหน้าที่เช่นนี้เปรียบเสมือนกับยาสมานแผลที่ตรงจุด และยังหาว่าการดำเนินงานช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันท่วงที ก็ยิ่งส่งผลทำให้ความสูญเสียที่เกิดขึ้นบรรเทาความเสียหายลงไป ทั้งนี้ การให้ความสำคัญในการช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการนำเสนอของรัฐบาล หรือจัดส่งทีมงานผู้ชำนาญการเข้าไปฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ถือเป็นบทบาทและหัวใจที่สำคัญในฐานะสื่อ นิตยสารของประเทศ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยกลับมามีคุณค่าและความสวยงามเหมือนดังที่ผ่านมา

อนึ่ง การที่หน่วยงานรัฐเลือกใช้นิตยสาร อ.ส.ท. เป็นเครื่องมือในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ สาเหตุเนื่องด้วยนิตยสาร อ.ส.ท. เป็นนิตยสารที่สังกัดอยู่ภายใต้การบริหารงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้น เมื่อรัฐบาลมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยตรงเช่นนี้ รัฐจึงสามารถนำสื่อดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการที่นิตยสาร อ.ส.ท. เป็นนิตยสารของหน่วยงานรัฐ จึงสามารถตอบสนองต่อนโยบายที่รัฐมุ่งหวังได้มากกว่านิตยสารที่มีเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมและเพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบภัย ตลอดจนสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ประสบปัญหาอีกครั้งได้ในอนาคต

ด้วยเหตุและผลดังกล่าว ส่งผลให้นิตยสาร อ.ส.ท. ภายหลังเหตุการณ์สึนามิมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของรัฐเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น เนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในนิตยสาร อ.ส.ท. บางส่วนจึงนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสึนามิอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวสามารถพิจารณาได้จากภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ฉบับต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 4.1

ภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 หน้า 13

อาสา

การทอเกี่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าของ
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี

คณะที่ปรึกษา
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี

คณะผู้จัดทำ
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี
คุณาศ ศิริวรรณ ผู้ใจดีผู้ใจดี

จากบรรณาธิการ
อันดามัน
ทุกสิ่งเมื่อมองหามองย้อนจากตอนเหนือ ก็เป็นวันเวลาที่ท่องเที่ยวเล่นตาม
สงบเงียบจากคลื่นลม แต่ปลายปีที่ผ่านมาก ถึงที่ไม่มีใครคาดคิดก็เกิดขึ้น คลื่นยักษ์ที่เกิดจาก
แผ่นดินไหวบริเวณเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ซึ่งมีความรุนแรงถึง ๘.๙ ริกเตอร์ ก็พัดเข้าทำลาย
หมู่เกาะและชายฝั่งใน ๖ จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันของไทย สร้างความเสียหายแก่ชีวิต
ทรัพย์สินของผู้คนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันอีกหลายประเทศ นับเป็นภัยพิบัติร้ายแรงที่สุด
ครั้งหนึ่งของมวลมนุษยชาติเลยทีเดียว

หลังเหตุการณ์เกิดขึ้น โลกต่างตื่นตะลึงกับภัยพิบัติครั้งนี้ ความช่วยเหลือจากนานาชาติ
หลั่งไหลมาช่วยประเทศผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึง จนเหมือนโลกจะลืมความขัดแย้งของมวล
มนุษยชาติไปได้ชั่วขณะ ส่วนในประเทศไทยนั้น คนไทยทุกส่วนได้ร่วมใจให้ความช่วยเหลือกัน
คนละไม้คนละมือเท่าที่จะทำได้ นับเป็นการรวมพลังใจครั้งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งของชาวไทย
เลยทีเดียว ใครช่วยอะไรไม่ว่าสิ่งใดคนเราจะช่วยได้ตามกำลัง ตามความสามารถ ตามอำนาจหน้าที่
และตามกำลังทรัพย์แห่งน้ำใจจริง อันพิสูจน์แล้วว่า คนไทยไม่ทิ้งกันในยามทุกข์ยาก
รัฐบาลและหลาย ๆ หน่วยงานต่างระดมบุคลากร เครื่องไม้เครื่องมือ ลงไปให้ความ
ช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ ในส่วนของ ททท. นั้น แม้กำลังเกี่ยวกับการเตรียมงานในหลายๆ
ด้านก็ตามแต่ในช่วงนี้ก็ต้องพักไว้ เพราะความช่วยเหลือลงไปให้ถึงผู้ที่ประสบภัยจริงๆ
ย่อมเป็นเรื่องสำคัญกว่าเรื่องอื่นๆ ที่ต้องแบ่งกำลังคนดูแลเพื่อให้งานดำเนินต่อไป
ไปจนกระทั่งช่วยเหลือผู้ประสบภัยและนักท่องเที่ยวที่ประสบเหตุในที่สุด
ซึ่งภัยพิบัติไม่ได้เลือกชาติเลือกภาษา ไม่ได้เลือกวันจ้าวของบ้างหรือเหล่าผู้มาเยือน ทุกคนที่ประสบ
เหตุมีสภาพที่ไม่ต่างกัน หากเอาชีวิตรอดมาได้ หลายคนก็ตกอยู่ในสภาพหมดเนื้อหมดตัว
ไม่มีทรัพย์สิน ญาติมิตร ผู้คนรอบข้าง ต่างสูญหายกระจัดกระจายไปคนละทิศคนละทาง แต่ด้วย
น้ำใจคนไทย หลายคนจึงหันมาช่วยผู้ประสบภัยคนไทยให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวต่าง
ประเทศที่ประสบเหตุเช่นเดียวกัน ทั้งที่ตนเองมีสภาพแย่ไม่ต่างกัน แต่ก็เต็มใจให้ความ
ช่วยเหลืออย่างไม่นึกถึงตัวเอง ช่วยเหลือด้วยสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของบ้านและสำนึกแห่ง
ความเป็นคนไทย สิ่งนี้คือสิ่งที่เราต่างชื่นชมในใจคนไทย

ศูนย์ประสานงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยและนักท่องเที่ยว ที่มีบุคลากรจากหลายหน่วย
งานและอาสาสมัครเข้าร่วมกันช่วยเหลือ ช่วยกันให้ความดูแล กระทั่งส่งกลับนักท่องเที่ยว
ที่ต้องการเดินทางกลับบ้านไปเป็นจำนวนไม่น้อย จนนักท่องเที่ยวและรัฐบาลหลาย ๆ ประเทศ
กล่าวคำชมเชยยกย่อง ในขณะที่ยกท่องเที่ยวจำนวนมากนั้น ยังยืนยันที่จะเที่ยวเมืองไทยต่อ
หรือกลับมาเที่ยวเมืองไทยอีกครั้ง

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย มีความอ่อนไหวและอ่อนไหวต่อผลกระทบจากเหตุการณ์
เช่นนี้อาจจะรุนแรงถึงขั้นทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับวิกฤตการณ์ครั้งรุนแรงต่อแหล่งท่องเที่ยวของ
คนไทยเช่นนี้ หลายคนคงตั้งคำถามถึงเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่าทาง ททท.
จะลดเป้าลงมาจากที่เคยตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งทางททท.กล่าวว่า ททท. และผู้บริหารยังคงยืนยันว่า
จะยังคงเป้าหมายเดิมเอาไว้ ททท. เลือกที่จะทำเท่าที่หน้าที่ตามกฎหมายก็จะเลือกลดเป้าลง
ซึ่งทำได้ยากกว่า และคงไม่มีใครทำอะไรในภาวะวิกฤตเช่นนี้ เป้าหมายที่วางไว้จะเป็นจริงได้
ง่ายขึ้น หากพวกเราช่วยกันดูแลกันไปเที่ยว ลงไปพักผ่อนเยือนเยือนเมื่อวันหนึ่งทะเลอันดามัน
กับคนละครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เกินนี้เป็นการช่วยชาติและคนที่ประสบภัย ช่วยเศรษฐกิจไทย
ได้แล้วครับ

วิจิตร รุ่งเรือง

ภาพที่ 4.2

ภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 หน้า 16 และ 17

ภาพที่ 4.3

ภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 หน้า 26

ภาพที่ 4.4

ภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 หน้า 27 และ 28

ภาพที่ 4.5

ภาพประกอบในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 9 หน้า 17

จากภาพประกอบเบื้องต้น สามารถอธิบายความได้ว่า นิตยสาร อ.ส.ท. ประจำปี 2548 ได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อนามิมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนพยายามสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งก็เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ที่เคยได้รับผลกระทบกลับคืนสู่สภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอีกครั้ง เป็นต้น

2. นิตยสารท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นสื่อที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยว ที่ประสบปัญหาจากคลื่นสึนามิ

จากการศึกษาการนำเสนอเนื้อหาภายหลังการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิเมื่อปี 2547 พบว่า การดำเนินงานจัดทำนิตยสารท่องเที่ยวของผู้ผลิตนิตยสารทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ต่างก็มุ่งนำเสนอเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์และเสนอสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการช่วยเหลือฟื้นฟูในพื้นที่ๆ ประสบภัยกันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความพยายามในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ โดยไม่เน้นการนำเสนอภาพความรุนแรงของคลื่นยักษ์สึนามิอีกต่อไป เพราะผู้ผลิตนิตยสารมีความตระหนักกว่าจะทำให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจและทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยวของประเทศไทย อีกทั้ง ไม่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและความน่าเชื่อถือต่อนิตยสารการท่องเที่ยวของไทยนัก ดังที่ คุณวินิจ รังผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

การนำเสนอเนื้อหาที่รุนแรงและสูญเสียได้มีส่วนการนำเสนอที่พอเหมาะพอสมควร ไม่ได้เน้นคร่ำครวญเรื่องสึนามิ จนคนอ่านรู้สึกว่ามันมากเกินไป พอซักทีเถอะ อะไรทำนองนั้น เราก็นำเสนอเท่าที่คิดว่าสมควร เหมาะสม แล้วก็พยายามนำเสนอในเชิงบวก อย่างเช่น มันยังสวยงามอยู่นะ ตรงไหนยังสวยงามบ้าง แล้วในปี พ.ศ. 2548 ได้ภาพชุดเกี่ยวกับทะเลแหวกที่สวยงามกว่าเดิม เพราะเหมือนกับว่าถูกเกลี้ยล้าง ดังนั้นจึงพยายามชี้ในจุดนั้น ในจุดที่มองโลกในแง่ดีมากกว่า เพื่อให้คนอยากไปดู หลังจากที่เกิดขึ้น ว่าจริงหรือไม่ (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากคำกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอข้อมูลอันเกี่ยวกับความสูญเสียและความรุนแรงจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามินั้น มิได้เป็นผลดีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศแต่อย่างใด และจากการศึกษาพบว่าไม่มีนิตยสารฉบับใดพยายามที่จะรื้อฟื้นความทรงจำอันเลวร้ายเกี่ยวกับคลื่นยักษ์สึนามิ เพราะต่างก็ให้เหตุผลที่ตรงกันว่าไม่ได้เป็นผลดีกับธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยแต่อย่างใด อีกทั้ง ยังเป็นการสร้างบาดแผลที่ตอกย้ำให้แก่ผู้ที่เคยได้รับผลกระทบอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอเนื้อหาภายหลังจากเหตุการณ์เข้าสู่สภาวะปกติของนิตยสารท่องเที่ยวจึงเน้นนโยบายการนำเสนอในเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการทำลาย ด้วยเหตุนี้ นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับต่างก็นำเสนอเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นความจรรโลงใจและความสวยงามของพื้นที่ๆ เคยได้รับผลกระทบจากสึนามิแทนภาพของความรุนแรง โดยเนื้อหาที่นำเสนอเพื่อช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย สามารถพิจารณาได้จากตัวอย่างภาพประกอบในนิตยสารท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 นิตยสารท่องเที่ยวในฐานะของสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของภาคเอกชน กล่าวคือ ภายหลังกรณีเหตุการณ์สึนามิ นิตยสารท่องเที่ยวของภาคเอกชนหลายๆ ฉบับต่างก็ได้ทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียอย่างกรณีเหตุการณ์สึนามิเมื่อปี 2547 ที่ผ่านมานิตยสารที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชนต่างก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาคลื่นยักษ์สึนามิผ่านสื่อนิตยสารท่องเที่ยวของแต่ละฉบับ ซึ่งก็เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประสบภัย ดังปรากฏอยู่ในข้อเขียนของนิตยสาร Adventure & Travel ฉบับที่ 249 หน้า 56 และ 57 ตามภาพประกอบตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.6

ภาพประกอบในนิตยสาร Adventure & Travel ปีที่ 21 ฉบับที่ 249 หน้า 56 และ 57

จากภาพประกอบตัวอย่างข้างต้น ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของนิตยสารท่องเที่ยวในการนำเสนอเนื้อหาที่กล่าวถึงการพลิกฟื้นและกลับคืนสู่สภาพความสวยงามของพื้นที่ทะเลชายฝั่งอันดามันอีกครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว ด้วยการนำเสนอภาพสะท้อนจากเหตุการณ์ภายหลังคลื่นยักษ์สึนามิในเชิงบวก

ภาพที่ 4.10

ภาพประกอบในนิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 3 ฉบับที่ 25 หน้า 60

2.4 นิตยสารท่องเที่ยวในฐานะช่วยเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจหลังเหตุการณ์สีนามิ จากเหตุการณ์ความสูญเสียเนื่องด้วยคลื่นยักษ์สีนามิที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2547 ได้ส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันต้องหยุดชะงักลงอย่างฉับพลัน สาเหตุสำคัญก็เนื่องมาจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต่างก็กลัวในเรื่องของความไม่ปลอดภัย และยังไม่มีความเชื่อมั่นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกทำลายจะสามารถพลิกฟื้นกลับคืนสู่สภาพที่เคยสวยงามได้อีกครั้ง ดังนั้น นิตยสารท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในฐานะช่วยเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้กลับมาครึกครื้นและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศได้อีกครั้ง โดยเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าพื้นที่ที่เคยได้รับผลกระทบต่าง

พลิกฟื้นกลับคืนสู่สภาพที่สวยงามดังที่ผ่านมา ดังที่ นิตยสาร Trip ปีที่ 9 ฉบับที่ 101 หน้า 10 และ หน้า 14 ก็ได้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ในเชิงของการสร้างแรงจูงใจ และ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประสบเหตุการณ์ สึนามิ โดยเฉพาะการนำเสนอในเรื่องของตัวเครื่องบินราคาถูก ผ่านโครงการสร้างสรรค์ที่ดี เช่น “รักเธอประเทศไทย...คืนความสดใสสู่อันดามัน” และ “ฟ้าใหม่ สดใส...ที่กระบี่” ตลอดจน *We care for South Asia* ก็ถือเป็นโครงการริเริ่มสร้างสรรค์ และจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่เคยสวยงามอีกครั้ง ทั้งนี้ โครงการ ตัวเครื่องบินราคาถูกสามารถพิจารณาได้จากตัวอย่างภาพประกอบของนิตยสาร Trip ดังนี้

ภาพที่ 4.11

ภาพประกอบในนิตยสาร Trip ปีที่ 9 ฉบับที่ 101 หน้า 10

ภูเก็ท แอร์ ร่วมสร้าง “ฟ้าใหม่ สดใส...ที่กระบี่”

สายการบินภูเก็ท แอร์ จับมือสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ร่วมสนับสนุนโครงการ ฟ้าใหม่ สดใส...ที่กระบี่ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ภายหลังเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ โดยมอบบัตรโดยสารราคาพิเศษให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปจังหวัดกระบี่ โดยมีนายชัยรัตน์ เมฆสุกรี รองประธานกรรมการ สายการบินภูเก็ทแอร์ นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก นายกสมาคมฯ และนายสันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ รองผู้จัดการฝ่ายสินค้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมในงานโรดโชว์เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการที่โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพฯ

คาเธ่ย์ แปซิฟิค บริจาครายได้จากการขายตั๋ว 500 ใบ สนับสนุนแคมเปญ We care for South Asia เพื่อช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ

สายการบิน คาเธ่ย์ แปซิฟิค เปิดเผยเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า บริษัทจะบริจาครายได้จากการจำหน่ายตั๋วเครื่องบินจำนวน 500 ใบ สมทบทุนร่วมกับแคมเปญ We care for South Asia ขององค์กรท่องเที่ยวฮ่องกง เพื่อเร่งให้ความช่วยเหลือประเทศที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นสึนามิ ในแถบมหาสมุทรอินเดียให้กลับคืนสภาพเดิมโดยเร็ว โดยรายได้ดังกล่าวมาจากการจำหน่ายตั๋วเครื่องบินที่เดินทางจากฮ่องกงไปยังกรุงเทพฯ โคลัมโบ เดินพาฮาร์ จาการ์ตา กัวลาลัมเปอร์ ปีนัง และสุราบายา ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ถึง 31 ธันวาคมนี้

ภาพที่ 4.12

ภาพประกอบในนิตยสาร Trip ปีที่ 9 ฉบับที่ 101 หน้า 10 และ 14

จากภาพประกอบตัวอย่างข้างต้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาที่นิตยสารท่องเที่ยวพยายามนำเสนอเพื่อช่วยกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะในเรื่องของการกล่าวถึงราคาตั๋วเครื่องบินราคาถูก การลดราคาของที่พัก โรงแรม และร้านอาหารต่างๆ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการที่นิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับต่างได้เข้ามามีบทบาทในฐานะของสื่อที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการฟื้นตัวทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ก็เพื่อให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวของพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันภายหลังภาวะวิกฤติอันชนเซาจากเหตุการณ์สึนามิ สามารถฟื้นตัวและมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งการให้ความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบสาเหตุประการสำคัญก็เนื่องด้วยการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ในช่วงสภาวะวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นฐานที่ดีเยี่ยมในด้านการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติที่สวยงาม ประเพณี วัฒนธรรมรวมทั้งการให้บริการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาสัมผัสกับความน่าประทับใจเหล่านี้ และในช่วงสถานการณ์คับขันดังกล่าวภาครัฐและเอกชนควรให้ความร่วมมือ ตลอดจนทำการปรับปรุงในบางส่วนเพื่อให้เข้าสู่กลุ่มเป้าหมายได้ตรงจุด อาทิเช่น การทำตลาดผ่านสื่อ นิตยสารท่องเที่ยว

และผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เร่งพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานให้มีคุณภาพมากขึ้น ตลอดจนมีมาตรการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในภาวะวิกฤตได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ จึงถือเป็นหน้าที่โดยตรงของนิตยสารท่องเที่ยวในการส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิเกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโดยเร็ว และกลับมาสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นได้อีกครั้งในอนาคต

2.5 นิตยสารท่องเที่ยวในฐานะของการสร้างความเชื่อมั่น และความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประสบปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ ดังเช่น นิตยสารเที่ยวไทย ฉบับที่ 2 หน้า 74 และ 75 ก็ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ความสูญเสียและการฟื้นฟูของพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันไว้ด้วยเช่นกัน โดยเนื้อหาที่นำเสนอในฉบับนี้จะเป็นการสำรวจสภาพของพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบว่าการฟื้นฟูและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ดี ในเนื้อหาที่นำเสนอก็ยังเน้นการนำเสนอในเชิงบวกเป็นสำคัญ คือ ความสูญเสียดังกล่าวที่เคยเกิดขึ้นต่างก็ได้รับการเยียวยาและเกื้อกูลจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็ได้ให้การช่วยเหลือและฟื้นฟูพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบกันอย่างจริงจัง เป็นต้น

ภาพที่ 4.13

ภาพประกอบในนิตยสารเที่ยวไทย ฉบับที่ 2 หน้า 74 และ 75

2.6 นิตยสารท่องเที่ยวในฐานะสื่อเฉพาะกิจของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาคลื่นสึนามิ

การดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ๆ ประสบภัยผ่านนิตยสารท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่ ถือเป็นนโยบายและมาตรการที่ดีในการเร่งช่วยเหลือและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหา ทั้งนี้ ก็เนื่องด้วยนิตยสารท่องเที่ยวสามารถช่วยสร้างภาพลักษณ์อันดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่เคยได้รับผลกระทบได้เป็นอย่างดี โดยผ่านสื่อข้อมูลข่าวสารในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การใช้ภาพประกอบเพื่อยืนยันว่าพื้นที่ที่เคยประสบภัยกลับคืนสู่สภาพปกติที่พร้อมต้อนรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวอีกครั้ง และการส่งเสริมทางด้านเงื่อนไขพิเศษเพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโดยผ่านเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยว เป็นต้น

ทั้งนี้ นิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับทั้งของภาครัฐและเอกชนต่างก็มีปรับเปลี่ยนนโยบายในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์จริงที่เกิดขึ้น โดยในแต่ละฉบับจะมีการสอดแทรกและกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสึนามิไว้อยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่านิตยสารท่องเที่ยวจะเป็นเสมือนสื่อเฉพาะกิจในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ และเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวกลับมาสนใจและอยากที่จะเดินทางกลับมาเยือนในสถานที่ที่เคยประสบภัยแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงนิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาของสึนามิให้เพียงพอได้ ในนิตยสารท่องเที่ยวได้ทั้งหมด เหตุก็เนื่องด้วยกลุ่มผู้ผลิตนิตยสารการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังคงมีนโยบายการนำเสนอที่มุ่งเน้นตามแผนงานเดิมที่เคยที่วางไว้เป็นรายปีเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ภายหลังจากที่เหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิผ่านพ้นไป และเหตุการณ์ต่างๆ เริ่มกลับเข้าสู่สภาวะปกติ แนวนโยบายในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของนิตยสารท่องเที่ยว ก็ได้นำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวในแหล่งอื่นๆ หลายๆ จังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีความน่าสนใจและความสำคัญของประเทศอันจะเป็นการส่งเสริมจุดขายในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ทั้งนี้ คือเพื่อทดแทนแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประสบปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ ดังที่คุณตรีเนตร เพชรนุ้ย หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสาร Outdoor Thailand ได้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ไว้ว่า “โดยส่วนตัวคิดว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะลืมเหตุการณ์นั้นไปแล้ว ยกเว้นแต่เฉพาะผู้ประสบเหตุ ซึ่งคิดว่ามันเป็นเหตุการณ์ที่ยากจะลืม ส่วนเราเองก็ไม่อยากนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้นเพื่อตอกย้ำให้เสียบรรยากาศการท่องเที่ยว”

สอดคล้องกับ คุณวราภรณ์ พลอยบริสุทธิ์ บรรณาธิการนิตยสาร Nature Explorer ก็ได้แสดงความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองไทย ที่เป็นปัญหาก็มีภูเก็ต กระบี่ พังงา ซึ่งด้วยกระแสแล้ว คิดว่าคนก็คงลืมหมดแล้ว เพียงแต่ว่าเราเองก็ยังเสนอเรื่องท่องเที่ยวที่ภูเก็ต เรื่อง พังงา เรื่องอะไรเราก็นำเสนออยู่ ตามจังหวะที่เป็นฤดูท่องเที่ยวของสถานที่นั้นๆ เพราะฉะนั้นสื่อนามิที่เกิดขึ้นมาก็ไม่ส่งผล เราไม่ refer ถึง เราไม่อะไรใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อถึงฤดูที่จะท่องเที่ยว ณ ที่นั้นๆ ได้ เราก็นำเสนอ ณ ที่นั้นๆ อยู่ เพื่อให้คนรู้สึกยังอยากไปเที่ยวอยู่ (สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2550)

นอกจากนี้ ด้านคุณวินิจ รั้งผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ก็ได้กล่าวถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ว่า “หนังสือจะมี season ของการนำเสนอ เมื่อถึงฤดูมรสุม การท่องเที่ยวเองก็จะเบาบางลง และกลับไปดำเนินการตามนโยบายที่ได้วางไว้ตั้งแต่แรก คือ นโยบาย ปีต่อไป เข้าสู่สภาพปกติ”

จากการศึกษาพบว่า นิตยสารท่องเที่ยวเกือบทุกฉบับ มักจะนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่สำคัญในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้อ่านมีทางเลือกเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และเล็งเห็นว่าผู้คนในสังคมและนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ล้ม เหตุการณ์ที่น่าตกใจกลัวอย่างคลื่นยักษ์สึนามิไปจนเกือบหมดสิ้นแล้ว ดังนั้น นโยบายการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารโดยส่วนใหญ่จึงต้องการให้การเดินทางท่องเที่ยวของนักเดินทางกลับคืนสู่สภาวะปกติ และอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ นิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ต้องการที่จะรื้อฟื้นถึงเรื่องราวความทรงจำอันเลวร้าย ความสูญเสีย และเหตุการณ์ร้ายๆ ที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้ นิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้เป็นทางเลือกสำหรับนักเดินทาง และนำเสนอเฉพาะภาพลักษณ์ในมิติใหม่ของความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวที่เคยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจแก่นักท่องเที่ยวและเพื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวมีความคึกคักมากขึ้น ดังที่ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทางในการนำเสนอข่าวสารของประเทศต่อสังคมโลกไว้ว่า

การนำเสนอข่าวสารปัจจุบันมีความรวดเร็วมาก ประชาชนในภูมิภาคยุโรปมีความเข้าใจในสถานการณ์มากกว่าประชาชนในภูมิภาคเอเชีย เพราะในเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น นั้นถือว่าการเดินทางไปในสถานที่ที่มีคนตายมากนั้นไม่เป็นมงคล และจะมีวิญญาณของคนตายวนเวียนอยู่ เกิดเป็นความกลัว อย่างไรก็ตามจากการที่ ดร. สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ได้ช่วยเหลือจีนในครั้งที่เกิดโรค Zars นั้นจีนได้ให้การช่วยเหลือโดยประชาสัมพันธ์ให้คนหนุ่มสาวในประเทศของตนมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งคนหนุ่มสาวนั้นมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากคนที่มีอายุมาก สามารถที่จะจูงใจคนหนุ่มสาวให้มาเที่ยวในพื้นที่ได้มากกว่า ดังนั้นการนำเสนอ

เนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต้องเสนอในเชิงบวก และการกลับคืนสู่สภาพปกติแล้วของสถานที่ (จุฑามาศ ศิริวรรณ, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2550)

กล่าวโดยสรุป ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ ในบริเวณพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ของไทย คือ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ส่งผลทำให้นโยบายทางด้านการนำเสนอน้ำของนิคมสธารการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากแผนงานเดิมที่วางไว้บางส่วน กล่าวคือ นโยบายการนำเสนอน้ำส่วนใหญ่ของนิคมสธารท่องเที่ยวจะยังเน้นการนำเสนอน้ำด้านการท่องเที่ยวที่ได้วางแผนไว้แต่เดิมเป็นสำคัญ แต่ขณะเดียวกันในเนื้อหาที่นำเสนอจะจะมีการสอดแทรกและกล่าวถึง “สึนามิ” ตลอดจนเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ เกิดเหตุ วัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อแจ้งข่าวสารให้กับนักท่องเที่ยว เกิดความเชื่อมั่นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ สามารถฟื้นฟูแก้ไขและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และสวยงามได้อีกครั้งในอนาคต

นอกจากนี้ การนำเสนอน้ำของนิคมสธารท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิพยายามมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาที่ช่วยกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งความช่วยเหลือและพัฒนาในพื้นที่บริเวณ 6 จังหวัดที่ได้รับผลกระทบอย่างจริงจัง เพราะพื้นที่ๆ ได้รับความเสียหายเหล่านั้นจัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และมีการสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชายฝั่งทะเลอันดามันและประเทศเป็นอย่างมาก หากสื่อมวลชนไม่นำเสนอในด้านนโยบายการฟื้นฟูและประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่สำคัญ ก็อาจจะก่อให้เกิดความไม่มั่นใจแก่นักท่องเที่ยวและนักลงทุน ซึ่งจะมีผลทำให้การฟื้นฟูและส่งเสริมให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิดำเนินไปได้ยาก ดังนั้น ในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอน้ำข่าวสาร นิคมสธารท่องเที่ยวจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ตลอดจนต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอน้ำของการท่องเที่ยวให้เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ คือเพื่อช่วยให้พื้นที่ๆ ประสบภัยสามารถกลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว และนำมาซึ่งรายได้จากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามอีกครั้งหนึ่ง

3. นิคมสธารท่องเที่ยวในฐานะของการสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

จากการศึกษายังพบอีกว่าภายหลังจากการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิ นิคมสธารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ยังคงมีนโยบายในการนำเสนอน้ำที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสึนามิ แต่เนื้อหาที่นำเสนอจะเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจและสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในแหล่ง

ท่องเที่ยวที่เคยประสบภัยให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนิตยสาร อ.ส.ท. ได้มีการกล่าวถึงผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ก็เนื่องด้วยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่นิตยสาร อ.ส.ท. จะต้องแสดงบทบาทในการนำเสนอภาพที่แท้จริงของสถานการณ์ของการท่องเที่ยวในขณะนั้น อันเป็นนโยบายประการหนึ่งของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว และยืนยันในเรื่องความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ภายในประเทศอีกด้วย ดังที่คุณวิจิ รั้งผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ให้ข้อมูลว่า

การที่นักท่องเที่ยวได้รับทั้งภาพทั้งเหตุการณ์ต่างๆ ดูทีวี ดูหนังสือพิมพ์ ทุกวันมาสองสามอาทิตย์แล้ว มันก็เป็นเพียงภาพที่สลดหดหู่ แล้วก็เริ่มเกิดคำถาม ท้องทะเลเป็นอย่างไร สิ่งเสียหายของธรรมชาตินอกจากความสูญเสียที่เกิดขึ้นแล้ว ความสูญเสียทางท้องทะเล หาดทรายต่างๆ จะมีเหมือนเดิมไหม จะมีชาย จะมีให้เที่ยวกันเหมือนเดิมไหม มีคนวิตก ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเองก็ส่งทีมสำรวจลงไปดำน้ำ สำรวจปะการังใต้น้ำ ทั้งส่วนที่ถูกทำลาย ทั้งส่วนที่ยังเหลืออยู่ ซึ่งประเมินได้ว่าใต้ทะเล เสียหายประมาณ 10-20% เท่านั้น ยังมีอีก 80-90% ที่ยังคงความสวยงามในเดือนถัดมาจึงนำเสนอส่วนที่ยังสวยงามในฉบับกุมภาพันธ์ จากนั้นฉบับมีนาคมก็นำมาเกี่ยวกับอันดามันอย่างเต็มรูปแบบ (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

การช่วยเหลือและฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิของนิตยสาร อ.ส.ท. ก็เพื่อตอบสนองต่อโครงการ “เที่ยวอันดามัน ช่วยอันดามัน” โครงการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั่นเอง ซึ่งบทบาทและหน้าที่ของนิตยสาร อ.ส.ท. คือ ช่วยในการประชาสัมพันธ์การเปิดร้านค้าปลอดภาษี (Duty Free Shop) ที่สนามบิน การแนะนำร้านค้าร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ และนำเสนอถึงข้อมูลความปลอดภัยในด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังที่คุณวิจิ รั้งผึ้ง ได้กล่าวไว้ว่า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ก้ำกึ่งอยู่ในส่วนนี้อยู่แล้ว นิตยสาร อ.ส.ท. เราก็ช่วยตอบสนองนโยบายในส่วนนั้นด้วย แล้วก็ความที่เป็นคนทำหนังสือจะผูกพันกับพื้นที่ที่เราไปทำ ไปแนะนำอยู่แล้ว อย่างเช่น ภูเก็ต เราก็จะรู้จักร้านอาหาร รู้จักหาดทราย รู้จักผู้ประกอบการที่เค้าโดน ความรู้สึก ความผูกพันต่างๆ มันทำให้เราอยากไปช่วยเค้า ทำอะไรที่ช่วยเค้าได้ ทำอะไรให้เค้าฟื้นเร็วได้ (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากการศึกษาพบว่า นิตยสาร อ.ส.ท. ถือเป็นนิตยสารของหน่วยงานรัฐที่สามารถตอบสนองนโยบายรัฐ โดยเฉพาะในด้านการช่วยเหลือและพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้ง 6 จังหวัดได้เป็นอย่างดี โดยนิตยสาร อ.ส.ท. พยายามอย่างยิ่งยวดในการนำเสนอข้อมูลในเชิง

สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวกลับมาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในแหล่งที่เกิดเหตุภัยพิบัติได้อีกครั้ง ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เน้นทางด้านความสูญเสียจากเหตุการณ์สึนามิ จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านเป็นไปในเชิงบวก และจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะกลับมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันได้ในอนาคต

4. นิตยสารท่องเที่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่านิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับในช่วงหลังเหตุการณ์สึนามิ ต่างก็ได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้ผลิตนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับมีความตระหนักถึงและเล็งเห็นว่านิตยสารท่องเที่ยวควรเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องของเหตุการณ์อันไม่ปกติของธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา ตลอดจนควรมีแผนการและนโยบายเชิงรับกับสถานการณ์ที่อาจมีผลกระทบรุนแรงต่อประเทศชาติด้วย ซึ่งกรณีความรับผิดชอบต่อในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของนิตยสารท่องเที่ยวก็ไม่ได้มีเพียงแค่กรณีของสึนามิแต่อย่างเดียว แต่ในกรณีฉุกเฉินอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน นิตยสารท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีมาตรการและแผนงานรองรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงจากเหตุความเสียหายด้วย ซึ่งก็เพื่อให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะสื่อประชาสัมพันธ์ทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการเข้ามามีบทบาทตลอดจนส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชาติอย่างจริงจัง ดังกรณีตัวอย่างเหตุการณ์สึนามิที่ผ่านมา

การเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิส่งผลให้นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับ ปรับเปลี่ยนแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์และผลกระทบจากสึนามิมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ความสูญเสียที่เกิดเนื่องมาจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้เป็นปัจจัยที่ทำให้นิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับต่างก็มีนโยบายมอบหมายให้ทีมงานที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและภัยที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ทำการสอดแทรกเนื้อหาที่ให้ความรู้ความเข้าใจต่อการแก้ไขปัญหาในลักษณะที่เกิดจริงและสามารถปฏิบัติงานได้ดีในสภาพการณ์ที่ไม่ปกติหรือเกิดภัยพิบัติจากธรรมชาติแบบไม่ได้ตั้งตัวเอาไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านนำเนื้อหาที่สอดแทรกไว้ดังกล่าวไปปรับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาในลักษณะของการเตรียมความพร้อมและการรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว

นิตยสารส่วนใหญ่จะนำเสนอข้อมูลดังกล่าวเอาไว้อย่างสม่ำเสมอ ดังที่คุณวินิจ รั้งผึ้ง บรรณาธิการ นิตยสาร อ.ส.ท. ได้ให้ข้อมูลว่า

ด้วยความเป็นนักเดินทาง ทำให้เราตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลง ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ปัจจุบันภาวะโลกร้อนได้ทำให้ภาวะดินฟ้า อากาศ หรือธรรมชาติต่างๆ ปรวนแปร ทวีความรุนแรงมากขึ้น สิ่งที่เราทำได้ก็คือลักษณะที่เขียนบอกคนอ่าน เขียนบอกผู้ประกอบการ เขียนสอดแทรกไปในหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นบทบรรณาธิการ บทความ ในคอลัมน์ต่างๆ เช่น คอลัมน์เกี่ยวกับธรรมชาติ เกี่ยวกับใต้ทะเล เกี่ยวกับทะเล ว่ามันเกิดอะไรขึ้น ภัยธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะรุนแรงมากขึ้น ให้เราเองเราคงต้องเตรียมตัวเตรียมพร้อม อย่างเช่นผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปก็ควรจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร เช็คสภาพอากาศ เช็คได้หลายอย่างๆ อย่างเช่น จากภาพถ่ายดาวเทียม มีกลุ่ม มีพายุน่าไหม ในช่วงที่เราจะเดินทาง แค่ว่าจะได้ปรับตัวได้ หรือเตรียมตัวได้ ถ้าไม่เลื่อนการเดินทางไปก็จะได้รู้ว่าสภาพช่วงนั้นมันเป็นอย่างไร หรือสภาพดินฟ้าอากาศในช่วงนี้ ปีนี้นฝนจะหนักไหมอะไรต่างๆ ก็บอกให้เค้าได้รู้ว่ามันจะมีอะไรมากขึ้น (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากคำกล่าวข้างต้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวนโยบายการนำเสนอเนื้อหาของผู้ผลิตนิตยสารท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะประเด็นการเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชาติในทุกๆ กรณี โดยผ่านสื่อประเภทนิตยสารท่องเที่ยว เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จากผลการศึกษาพบว่าการศึกษาถึงการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวหลังจากผ่านพ้นวิกฤตการณ์เหตุการณ์ความสูญเสียอันเกี่ยวเนื่องมาจากสึนามิ นิตยสารท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 70 ยังคงเน้นที่การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ ทั่วประเทศเป็นสำคัญ การนำเสนอในข่าวสารข้อมูลการฟื้นฟูจากเหตุการณ์สึนามิในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จะมีเพียงประมาณร้อยละ 30 เท่านั้นของเนื้อหาที่มีอยู่ในแต่ละฉบับ สาเหตุการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารอันเกี่ยวเนื่องกับเหตุการณ์สึนามิปริมาณค่อนข้างน้อยในนิตยสารท่องเที่ยว เนื่องด้วยเกรงว่าการนำเสนอในเรื่องราวหรือเนื้อหาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ความสูญเสียให้กับผู้อ่านบ่อยครั้ง อาจจะเป็นการตอกย้ำถึงความเจ็บปวดต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้นเนื้อหาหรือเรื่องราวในการนำเสนอจึงพยายามหลีกเลี่ยงประเด็นความบอบช้ำดังกล่าว และปรับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยเน้นการให้ข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว การมุ่งเน้นให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในธรรมชาติมากยิ่งขึ้น การลงพื้นที่ของทีมงานที่มีหน้าที่ในการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนมีการนำเสนอเนื้อหาในแง่บวกของการเตรียมความพร้อมและ

เตรียมรับมือกับเหตุการณ์อื่นๆ ที่อาจจะเกิดในอนาคตไว้อีกด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่สำคัญๆ ของประเทศ และเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ส่วนที่ 3 ศึกษาภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวที่ปรากฏ ในนิตยสารท่องเที่ยวหลังเหตุการณ์สึนามิ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวในนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์สึนามิ ผู้วิจัยสามารถแบ่งประเด็นการศึกษาที่สำคัญได้ ดังต่อไปนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง

จากการศึกษาพบว่าภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวในนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์สึนามิส่วนใหญ่ จะมุ่งเน้นทางด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ ซึ่ง “ข้อมูลข่าวสาร” ในที่นี้หมายถึง สิ่งสื่อความหมายให้รู้ถึงเรื่องราวข้อเท็จจริงของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ โดยการให้ข้อมูลจะนำเสนอผ่านวิธีการที่สำคัญ คือ การลงภาพประกอบ พร้อมกับบรรยายรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ ไว้ในคอลัมน์ที่น่าเสนอของนิตยสาร ซึ่งวัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับ ก็เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันกลับมาคึกคักได้อีกครั้งเหมือนดังที่ผ่านมา โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีความพยายามในการกระตุ้นการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนโยบายของการช่วยเหลือฟื้นฟูพื้นที่ๆ ประสบภัยโดยผ่านนิตยสารท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.1 การนำเสนอสถานการณ์การท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งก็เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับสึนามิ และเพื่อสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ตลอดจนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเดินทางสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ เคยเกิดเหตุการณ์สึนามิ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสถานการณ์ท่องเที่ยวโดยทั่วไป ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของเนื้อหาการท่องเที่ยวในนิตยสาร ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงและสามารถประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันในพื้นที่ที่ประสบภัยได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนั้น ยังช่วยชี้แจงให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้าใจและเห็นถึงความเป็นไปในการดำเนินงาน

แก้ไข พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงรูปธรรม คือ การนำเสนอข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน

ทั้งนี้ ภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวในเรื่องการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง สามารถพิจารณาได้จากบทความในคอลัมน์ต่างๆ ในนิตยสารท่องเที่ยวต่อไปนี้

1.1.1 คอลัมน์เที่ยวไหนไม่สุขใจเท่าบ้านเรา เรื่อง ดำน้ำลึกธงชัยผืนแรกแห่งการฟื้นฟูอันดามัน ของนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 32 - 35 ได้แสดงภาพของเหล่าปะการังแข็งที่ถูกทำลายด้วยสึนามิ บริเวณเกาะสุรินทร์ เกาะพีพี และเกาะลิดัน แต่ขณะเดียวกันในบริเวณที่อยู่ด้านตรงข้ามของหมู่เกาะที่ถูกทำลาย หรือบริเวณหลิบนางหินของเกาะยังคงความสวยงามดังเดิม ซึ่งคอลัมน์ดังกล่าวได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเนื้อหาที่ประกอบด้วยภาพถ่ายของปะการังที่ยังไม่ถูกทำลาย

1.1.2 คอลัมน์ท่องเที่ยวโลกใต้ทะเล เรื่อง อันดามันวันนี้ ของนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 108 - 109 ได้แสดงความสวยงามของโลกใต้ทะเลอันดามัน โดยผ่านภาพถ่ายประกอบคำบรรยาย ซึ่งเน้นให้เห็นว่าโลกใต้ทะเลอันดามันยังคงความสวยงามเช่นเดิม

1.1.3 คอลัมน์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวสวยใสทะเลไทย ของนิตยสารเที่ยวไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 95 ก็ได้แนะนำและให้ข้อมูลว่าสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่เกาะสุรินทร์ และอ่าวพังงายังคงมีความสวยงาม สามารถดำน้ำชมปะการังได้เช่นเดิม

1.1.4 ท่องไปในมุมมองบนผากฟ้า ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 20 - 21 ได้แสดงการถ่ายภาพมุมสูงของอ่าวพังงา และหมู่เกาะพีพี ในจังหวัดกระบี่ หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ 2 เดือนพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากที่เกาะพีพีดอน โดยผู้เขียนบทความพยายามบรรยายให้ผู้อ่านยอมรับถึงความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น และให้ข้อมูลข่าวสารว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นตัวเพื่อให้กลับมาสวยงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกครั้ง นอกจากนั้น ยังได้มีการให้ข้อมูลข่าวสารว่าบริเวณเกาะพีพีเล ทะเลใน และเกาะไผ่น้ำมิได้รับผลกระทบที่รุนแรงแต่อย่างใด อีกทั้งยังคงความสวยงามทางธรรมชาติอยู่เช่นเดิม

1.1.5 ขาดสะบัน เป็นบทความของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 82 - 83 ที่กล่าวถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นบริเวณอ่าวเขาควาย และเกาะกำตก ว่าการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิได้ส่งผลให้อ่าวเขาควายที่มี 2 เกาะเชื่อมต่อกันด้วยสันทราย ต้องหายไปกลายเป็น 2 เกาะขาดจากกัน ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวได้ส่งผลให้พื้นที่บริเวณโดยรอบเสียหายมากกว่าร้อยละ 100 เลยทีเดียว ทั้งนี้ การนำเสนอเนื้อหาของบทความขาดสะบัน

ผู้เขียนได้นำเสนอให้เห็นถึงความสวยงามในอดีตโดยผ่านภาพถ่ายเก่า และภาพใหม่ภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิ ซึ่งก็เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

1.1.6 ทะเลพิโรธ ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 128 แสดงให้เห็นถึงสภาพอ่าวช่องขาด หมู่เกาะสุรินทร์ โดยผ่านภาพถ่ายทางอากาศ ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ พร้อมกับแสดงให้เห็นว่าอ่าวช่องขาด หมู่เกาะสุรินทร์ มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสันทรายเกิดขึ้น โดยเฉพาะสันทรายที่เคยเชื่อมเกาะ 2 เกาะเข้าหากันกลับกลายเป็นร่องน้ำธรรมดา และเกาะ 2 เกาะขาดออกจากกันอย่างสิ้นเชิง

1.1.7 เกาะลิมิลัน ของนิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 66 – 74 ได้แสดงภาพของเกาะลิมิลัน และเกาะบริเวณใกล้เคียง พร้อมกับอธิบายที่ตั้ง แผนที่ และวิธีการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนที่พัก ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวโดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิที่เข้าทำลายบางส่วนของเกาะลิมิลัน

1.1.8 ทะเลแหวกที่กระบี่ ของนิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 76 – 83 แสดงภาพสวยงามของเกาะไก่ เกาะทับ เกาะหม้อ ที่ยังคงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม เยือนประกอบกิจกรรมทางทะเล อธิบายที่ตั้ง พร้อมแผนที่ วิธีการเดินทางท่องเที่ยว และที่พัก ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เสนอเนื้อหาของบทความดังกล่าวเน้นการให้ความรู้ในการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นการกล่าวถึงความรุนแรงอันเนื่องมาจากสึนามิแต่อย่างใด

1.1.9 เกาะพีพี ของนิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 86 – 94 สะท้อนให้เห็นถึงภาพของอ่าวตันไทร อ่าวเลดาลัม ซึ่งสวยติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก มีกิจกรรมการดำน้ำตื้นดูปะการัง ประกอบการอธิบายที่ตั้ง พร้อมแผนที่ วิธีการเดินทางท่องเที่ยว และที่พัก เป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวโดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิที่เข้าทำลายบางส่วนของหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่

1.1.10 เกาะมูข ของนิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 96 – 104 เป็นบทความที่เน้นการนำเสนอภาพของเกาะมูข แห่งท้องทะเลตรังที่ยังคงความสวยงามตามธรรมชาติ และภาพสมบูรณ์ของถ้ำมรกตที่รอดจากการทำลายของสึนามิ และยังคงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนุกสนานมากมาย ทั้งการพายเรือรอบเกาะ การไต่ถ้ำลงมาชมความงามของถ้ำมรกต นอกจากนี้ยังแสดงความสมบูรณ์ของหญ้าทะเลซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของปลาหมึก ซึ่งหลายคนแสดงความเป็นห่วงว่าจะถูกทำลายโดยสึนามิ เป็นต้น ประกอบการอธิบายที่ตั้ง พร้อมแผนที่ วิธีการเดินทางท่องเที่ยว และที่พัก เป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวโดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิ

1.1.11 บันทึกสืบนามิจากใต้ท้องทะเลลึกลับ ของนิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 3 ฉบับที่ 28 พฤษภาคม 2548 หน้า 44 – 48 เป็นบทความที่นำเสนอเรื่องการรวมตัวของอาสาสมัครนักดำน้ำเพื่อสำรวจความเสียหายของแนวปะการัง พบว่าเสียหายบางส่วน และบางส่วนยังคงสวยงามอยู่ ซึ่งก็เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

1.1.12 ตรังในคืนวันที่ฝนแปร ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 64 - 67 ได้กล่าวถึงอดีตและความยิ่งใหญ่ของเมืองตรัง โดยกล่าวว่าเมืองตรังเป็นเมืองเก่าแก่ของชายฝั่งอันดามัน เป็นเมืองท่าที่สำคัญในอดีต และได้รับความเสียหายน้อยที่สุดเพราะเกาะใหญ่ของกระบี่ได้ทอดตัวลงมาบังคลื่นพายุ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวทางทะเลก็ยังได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทั้งที่เกี่ยวกับป่า ภูเขา และศิลปะอื่นๆ ของเมืองเก่าแก่แห่งนี้ ซึ่งก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง

1.1.13 พังงาเมืองป่าเกาะและป่าเขาแห่งอันดามัน ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 68 – 71 ได้อธิบายว่าพังงาได้รับผลกระทบมากที่สุดไม่ว่าจะที่ เขาหลัก หาดบางลึก และเกาะพระทองที่พังไปเกือบครึ่งเกาะ แต่ทว่าความสวยงามของพังงาก็ยังคงอยู่เพราะพังงามีได้มีเพียงแต่ทะเลเท่านั้นแต่มีความสวยงามของธรรมชาติอื่นๆ อีก เช่น ถ้ำ ป่า ภูเขาหินปูนรูปร่างแปลกตา เป็นต้น

1.1.14 บนทางลูกรังรอบเกาะลันตา ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 94 – 96 เน้นการบรรยายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางโดยรถยนต์รอบเกาะลันตา ซึ่งอีกฟากหนึ่งของเกาะได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสึนามิ และยังคงเหลือซากปรักหักพังของบ้านเรือนอยู่ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ประชาชนที่ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิและบ้านเรือนถูกทำลายต่างก็ได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานริมถนน และบ้างก็อยู่ใต้ร่มเงาของสวนยาง เป็นต้น ซึ่งภาพสะท้อนดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในนิตยสาร เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่เร่งผลักดันให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

1.2 โครงการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันผ่านสื่อ นิตยสารท่องเที่ยว ซึ่งโครงการดังกล่าวมีความมุ่งมั่นที่จะนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความสำเร็จของ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะหากว่ามีเหตุการณ์สึนามิเกิดขึ้นอีกครั้ง ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติก็สามารถเตือนให้ระวังและป้องกันความเสียหายได้ทันเวลาที่ เป็นต้น ซึ่งภาพสะท้อนของโครงการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันผ่านสื่อ นิตยสารท่องเที่ยว สามารถพิจารณาได้จากบทความในคอลัมน์ต่างๆ ในนิตยสารท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

1.2.1 ข่าวการท่องเที่ยว บทความในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 16 – 18 ได้สะท้อนให้เห็นถึงแผนการดำเนินงานกู้วิกฤตแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นน้ำอสนุสรณีสถานีสยาม และความเป็นน้ำของการวางระบบเตือนภัย ตลอดจนจัดงาน เพื่อส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ ประสบภัย ทั้งนี้ก็เพื่อให้การช่วยเหลือแก่ผู้ ประกอบที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากสึนามิเมื่อปลายเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ซึ่งการเร่งฟื้นตัวทางเศรษฐกิจถือเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยเหลือชุมชน และประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง อีกทั้ง ยังเป็นการช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวทางภาคใต้ของไทยสามารถมีบทบาทในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามได้อีกครั้ง

1.2.2 รายงานพิเศษการสัมภาษณ์ผู้นำการท่องเที่ยวอันดามันซึ่งจัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บทความพิเศษในนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 26 – 28 ก็ได้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย และ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์ในแง่บวกให้กับพื้นที่ที่ประสบ เหตุการณ์สึนามิ ซึ่งก็เพื่อลดการตื่นตระหนกของนักท่องเที่ยว

1.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านข้อมูลนิตยสารท่องเที่ยว เป็นการดำเนินงานเพื่อ ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ อีกทั้งยัง มุ่งเน้นการนำเสนอภาพของสถานการณ์จริงในพื้นที่ที่เคยได้รับผลกระทบว่าปัจจุบันสามารถพลิก ฟื้นและยังคงมีความสวยงามดังที่ผ่านมา ซึ่งภาพสะท้อนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าว ดำเนินงานผ่านนิตยสารท่องเที่ยว ดังสามารถพิจารณาได้จากบทความในคอลัมน์ต่างๆ ใน นิตยสารท่องเที่ยว ต่อไปนี้

1.3.1 เที่ยวอันดามัน ช่วยอันดามัน ของนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 8 ปี 2548 หน้า 50 ได้นำเสนอสภาพธรรมชาติภูมิทัศน์ที่สวยงามของขุนเขาและกลุ่มเกาะหินปูน ใน พื้นที่จังหวัดพังงา ซึ่งการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวก็เพื่อกระตุ้นให้มีผู้อ่านอยากที่จะเดินทางเข้า มาท่องเที่ยวในสถานที่จริง โดยการนำเสนอเน้นการนำเสนอด้วยภาพมุมสูง ที่ช่วยแสดงให้เห็นถึง ความสวยงามของเกาะหินปูนจังหวัดพังงาได้อย่างโดดเด่น และถึงแม้ว่าจะถูกทำลายโดยความ รุนแรงของสึนามิไปบางส่วน แต่ความสวยงามส่วนใหญ่ก็ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปะการังอ่อน ถ้ำทะลุ ถ้ำป็น หรือแม้กระทั่งภาพโบราณ ซึ่งบทความนี้มีความโดดเด่นในเรื่องการกระตุ้นและ พยายามสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า “...สึนามิเป็นบททดสอบว่าหลังจากนี้มนุษย์จะ เดินทางเข้าย่ำรอยเท้าเก่า หรือว่าจะเลือกไปในทางใหม่ ทางวิถีชีวิตมนุษย์สอดคล้องกับธรรมชาติ ผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อการคงอยู่ของมรดกมหาศาล ให้อยู่คู่บ้านคู่เมืองสืบไป...” เป็นต้น

1.3.2 นิโมกลับบ้าน ของนิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 2 ฉบับที่ 22 มกราคม 2548 หน้า 46 – 50 เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการปล่อยปลาการ์ตูนสู่ท้องทะเล เนื่องจากปลาการ์ตูนเป็นปลาที่หายากและปัจจุบันลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เพราะถูกจับไปเลี้ยงเพื่อความสวยงามเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ จึงมีโครงการคืนความสมดุลให้กับธรรมชาติโดยการปล่อยปลาการ์ตูนกลับสู่แหล่งกำเนิด

1.3.3 หินกะโหลกกับสิ่งที่เหลืออยู่ ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 68 สิงหาคม 2548 หน้า 58 – 59 เป็นบทความบอกเล่าถึงประสบการณ์ของนักดำน้ำที่เข้าวันที่ 26 ธันวาคม ได้พาลูกทีมนักดำน้ำลงไปดำน้ำเพื่อชมความสวยงามของปะการังใต้ท้องทะเล และในช่วงเวลาที่เกิดสึนามิที่มิด้าน้ำทุกคนถูกคลื่นพัดพากระจัดกระจายกันไป และบางส่วนถูกมวลน้ำดูดลงทะเลลึกไปเป็นระลอก รวมเวลาที่เกิดขึ้นทั้งหมด 7 นาที แต่ทุกคนก็สามารถมีชีวิตรอดกลับมาเล่าถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนให้ผู้ฟังโดยผ่านเนื้อหาของบทความในนิตยสารท่องเที่ยว พร้อมกับยืนยันว่าหากถึงฤดูกาลดำน้ำก็จะกลับไปดำน้ำที่จุดเดิมอีกครั้ง เพื่อสำรวจดูความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้มีความเกรงกลัวต่อทะเลแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการสำรวจแหล่งดำน้ำจุดเดิม พบว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับปะการังเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง ปะการังอ่อนถูกทำลาย ส่วนกองหินที่อยู่ใต้ทะเลมีการเปลี่ยนรูปร่างและเคลื่อนย้ายจากจุดเดิม แต่อย่างไรก็ตาม ก้อนหินต่างๆ เหล่านั้นก็ยังคงเป็นที่อยู่อาศัยของปลาใหญ่น้อยอยู่เช่นเดิม และปลาบางตัวมีบาดแผลเล็กน้อยจากกระแสน้ำรุนแรงของสึนามิ แต่ส่วนใหญ่ยังคงดำรงชีวิตได้อย่างปกติ

1.3.4 บางสิ่งสูญไปบางสิ่งได้มา ของนิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 110 - 111 สะท้อนให้เห็นถึงการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สึนามิ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสอันดีในการเริ่มต้นอนุรักษ์ทะเลใหม่ เนื่องจากเดิมทะเลเสื่อมโทรมลงไปมาก นักท่องเที่ยวบางคนยังขาดจิตสำนึกในการท่องเที่ยว ซึ่งการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิ ถึงแม้ว่าจะมีความสูญเสียเกิดขึ้น แต่สภาพภายหลังการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งสวยงามยิ่งกว่าที่เคยเป็นมา ทั้งนี้เพราะความรุนแรงของสึนามิได้นำมาซึ่งสกปรกคืนสู่ทะเลไปจนหมด และเหลือไว้เพียงแต่ความสวยงามของทะเลภายหลังการฟื้นฟู ซึ่งบทความนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียก็มีสิ่งดีๆ หลายสิ่งที่ได้กลับคืนมาเช่นกัน

จากการศึกษาสามารถกล่าวได้ว่าการมุ่งเน้นในด้านการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องผ่านนิตยสารการท่องเที่ยว สามารถช่วยสะท้อนให้เห็นรายละเอียดของพื้นที่ที่ประสบภัยจากสึนามิได้เป็นอย่างดี ซึ่งภาพสะท้อนดังกล่าวโดยเฉพาะในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่ง

ทะเลอันดามันพ้นตัวจากความเสียหายอันเนื่องมาจากสึนามิได้อีกครั้ง ซึ่งภาพสะท้อนของการ
นำเสนอข้อมูลข่าวสารในนิตยสารท่องเที่ยว สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1

ภาพสะท้อนในนิตยสารท่องเที่ยวเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
1.1 การนำเสนอ สถานการณ์ การท่องเที่ยว ทั่วไป เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับสื่อนามิ และเพื่อสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเดินทางสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ เคยเกิดเหตุการณ์สื่อนามิ	1.1.1 คอลัมน์เที่ยวไหนไม่สุขใจเท่าบ้านเรา เรื่อง ดำน้ำลึกธงชัยผืนแรกแห่งการฟื้นฟูอันดามัน	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 32 - 35	การนำเสนอภาพของเหล่าปะการังแข็งถูกทำลายด้วยสื่อนามิ บริเวณเกาะสุรินทร์ เกาะพีพี และเกาะลิดัน แต่ขณะเดียวกันในบริเวณที่อยู่ด้านตรงข้ามของหมู่เกาะที่ถูกทำลาย หรือบริเวณหลบแ่งหินของเกาะยังคงความสวยงามดังเดิม ซึ่งคอลัมน์ดังกล่าวได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเนื้อหาที่ประกอบด้วยภาพถ่ายของปะการังที่ยังไม่ถูกทำลาย
	1.1.2 คอลัมน์ท่องเที่ยวโลกใต้ทะเล เรื่อง อันดามันวันนี้	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 108 - 109	แสดงความสวยงามของโลกใต้ทะเลอันดามัน โดยผ่านภาพถ่ายประกอบคำบรรยาย ซึ่งเน้นให้เห็นว่าโลกใต้ทะเลอันดามันยังคงความสวยงามเช่นดังเดิม
	1.1.3 คอลัมน์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวสวยใสทะเลไทย	นิตยสาร เที่ยวไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 95	การแนะนำและให้ข้อมูลว่าสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่เกาะสุรินทร์ และอ่าวพังงา ยังคงมีความสวยงาม สามารถดำน้ำชมปะการังได้เช่นเดิม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	1.1.4 ท่องไปในมูมมอง บนฟากฟ้า	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 20 – 21	แสดงการถ่ายภาพมุมสูงของอ่าวพังงา และหมู่เกาะพีพี ในจังหวัดกระบี่ หลังจาก เกิดเหตุการณ์สึนามิ 2 เดือนพบว่ามีการ เปลี่ยนแปลงอย่างมากที่เกาะพีพีตอนโดย ผู้เขียนบทความพยายามบรรยายให้ผู้อ่าน ยอมรับถึงความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้น และให้ข้อมูลข่าวสารว่าพื้นที่ บริเวณดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาใน การฟื้นตัวเพื่อให้กลับมาสวยงามและเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกครั้ง นอกจากนั้น ยังได้มีการให้ข้อมูลข่าวสาร ว่าบริเวณเกาะพีพีเล ทะเลใน และเกาะไผ่ นั้นมิได้รับผลกระทบที่รุนแรงแต่อย่างใด อีกทั้งยังคงความสวยงามทางธรรมชาติอยู่ เช่นเดิม
	1.1.5 ชาติสะบัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 82 – 83	การกล่าวถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น บริเวณอ่าวเขาควาย และเกาะก่าตก ว่า เหตุการณ์สึนามิได้ส่งผลให้อ่าวเขาควายที่ มี 2 เกาะเชื่อมต่อกันด้วยสันทราย ต้อง หายไปกลายเป็น 2 เกาะขาดจากกัน ซึ่ง ความรุนแรงดังกล่าวได้ส่งผลให้พื้นที่ บริเวณโดยรอบเสียหายมากกว่าร้อยละ 100 ซึ่งการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวก็ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นสภาพที่แท้จริงของ สถานที่ท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์สึนามิ
	1.1.6 ทะเลพิโรธ	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 128	แสดงให้เห็นถึงสภาพอ่าวช่องขาด หมู่เกาะ สุรินทร์ โดยผ่านภาพถ่ายทางอากาศภาย หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิ พร้อมกับ แสดงให้เห็นว่าอ่าวช่องขาด หมู่เกาะ สุรินทร์ มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ของสันทรายเกิดขึ้น โดยเฉพาะสันทรายที่

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
			เคยเชื่อมเกาะ 2 เกาะเข้าหากันกลับกลายเป็นสภาพมาเป็นร่องน้ำธรรมชาติและเกาะ 2 เกาะขาดออกจากกันอย่างสิ้นเชิง
	1.1.7 เกาะสิมิลัน	นิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 66 – 74	แสดงภาพของเกาะสิมิลัน และเกาะบริเวณใกล้เคียง พร้อมอธิบายที่ตั้ง แผนที่ และวิธีการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนที่พัก ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว โดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิที่เข้าทำลายบางส่วนของเกาะสิมิลัน
	1.1.8 ทะเลแหวกที่กระบี่	นิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 76 – 83	แสดงภาพสวยงามของเกาะไก่ เกาะทับ เกาะหม้อ ที่ยังคงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมประกอบกิจกรรมทางทะเล อธิบายที่ตั้ง พร้อมแผนที่ วิธีการเดินทางท่องเที่ยว และที่พัก ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เสนอเนื้อหาของบทความดังกล่าวเน้นการให้ความรู้ในการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ
	1.1.9 เกาะพีพี	นิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 86 – 94	เน้นการนำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทั้งการดำน้ำตื้นดูปะการัง อธิบายที่ตั้ง พร้อมแผนที่ วิธีการเดินทางท่องเที่ยว และที่พัก โดยไม่เน้นการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิที่เข้าทำลายบางส่วนของหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่
	1.1.10 เกาะมุก	นิตยสาร Trips ปีที่ 1 ฉบับที่ 10 มีนาคม 2548 หน้า 96 – 104	เน้นการนำเสนอภาพของเกาะมุก แห่งท้องทะเลตรังที่ยังคงความสวยงามตามธรรมชาติ และภาพสมบรูณ์ของถ้ำมรกตที่รอดจากการทำลายของสึนามิและยังคงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนุกสนานมากมายทั้งการพายเรือรอบเกาะ การไต่ตัวลงมาชมความงามของถ้ำมรกต นอกจากนี้ยังแสดงความสมบรูณ์ของหมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสำคัญ	ข้อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
			ปลาพูน เป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว โดยไม่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สึนามิ
	1.1.11 บันทึก สึนามิ จากใต้ท้องทะเล สิมิลัน	นิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 3 ฉบับที่ 28 พฤษภาคม 2548 หน้า 44 – 48	นำเสนอเรื่องการรวมตัวของอาสาสมัครนักดำน้ำเพื่อสำรวจความเสียหายของแนวปะการัง พบว่าเสียหายบางส่วน และบางส่วนยังคงสวยงามอยู่ ซึ่งก็เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด
	1.1.12 ตรังในคืนวันที่ ผันแปร	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 64 - 67	กล่าวถึงอดีตและความยิ่งใหญ่ของเมืองตรัง โดยกล่าวว่าเมืองตรังเป็นเมืองเก่าแก่ของชายฝั่งอันดามัน เป็นเมืองท่าที่สำคัญในอดีต และได้รับความเสียหายน้อยที่สุดในอดีต และได้รับความเสียหายน้อยที่สุดเพราะเกาะใหญ่น้อยของกระบี่ได้ทอดตัวลงมาบังคลื่นพายุ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวทางทะเลก็ยังคงได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทั้งที่เกี่ยวกับป่า ภูเขา และศิลปะอื่นๆ ของเมืองเก่าแก่แห่งนี้ ซึ่งก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง
	1.1.13 พังงาเมืองป่า เกาะและป่าเขา แห่งอันดามัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 68 – 71	อธิบายว่าพังงาได้รับผลกระทบมากที่สุดไม่ว่าจะที่ เขาหลัก หาดบางลึก และเกาะพระทองที่พังไปเกือบครึ่งเกาะ แต่ทว่าความสวยงามของพังงาก็ยังคงอยู่เพราะพังงามีได้มีเพียงแต่ทะเลเท่านั้นแต่มีความสวยงามของธรรมชาติอื่นๆ อีก เช่น ถ้ำ ป่า ภูเขาหินปูนรูปร่างแปลกตา

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	1.1.14 บนทางลูกรัง รอบเกาะลันตา	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 94 – 96	เน้นการบรรยายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางโดยรถยนต์รอบเกาะลันตา ซึ่งอีกฟากหนึ่งของเกาะได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสึนามิ และยังคงเหลือซากปรักหักพังของบ้านเรือนอยู่ในปัจจุบัน แต่ประชาชนที่ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ และบ้านเรือนถูกทำลายต่างก็ได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานริมถนน ซึ่งภาพสะท้อนดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในนิตยสาร เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่เร่งผลักดันให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลืออย่างทั่วถึง
1.2 โครงการ ประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ พื้นที่ชายฝั่ง ทะเลอันดามันผ่านสื่อ นิตยสาร ท่องเที่ยว เน้นการสร้างภาพที่ดี ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล อันดามัน	1.2.1 ข่าวการท่องเที่ยว	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 16 – 18	สะท้อนให้เห็นถึงแผนการดำเนินงานกู้วิกฤตแหล่งท่องเที่ยว ความคืบหน้าอนุสรณ์สถานสึนามิ และความคืบหน้าของการวางระบบเตือนภัย ตลอดจนจัดงานเพื่อส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ ประสพภัย
	1.2.2 รายงานพิเศษ การสัมมนาพื้น การท่องเที่ยว อันดามัน ซึ่งจัดโดย การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 26-28	เน้นการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์ในแง่บวกให้กับพื้นที่ที่ประสบเหตุการณ์สึนามิ ซึ่งก็เพื่อลดการตื่นตระหนกของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสำคัญ	ข้อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
1.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านข้อมูลนิตยสารท่องเที่ยว การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ	1.3.1 เทียวอันดามันช่วยอันดามัน	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 8 ปี 2548 หน้า 50	เสนอสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามของขุนเขาและกลุ่มเกาะหินปูนในพื้นที่จังหวัดพังงา เพื่อกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจท่องเที่ยวโดยผ่านภาพถ่ายมุมสูง ที่แสดงให้เห็นถึงความสวยงามของเกาะหินปูนจังหวัดพังงาได้อย่างโดดเด่น และแม้ว่าจะถูกทำลายจากสึนามิไปบางส่วน แต่ความสวยงามส่วนใหญ่ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปะการังอ่อน ถ้าทะเล ถ้าป็น หรือแม้กระทั่งภาพโบราณ
	1.3.2 นิโมกลับบ้าน	นิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 2 ฉบับที่ 22 มกราคม 2548 หน้า 46 – 50	เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการปล่อยปลาการ์ตูนสู่ท้องทะเล เนื่องจากปลาการ์ตูนเป็นปลาที่หายากและปัจจุบันลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว เพราะถูกจับไปเลี้ยงเพื่อความสวยงามเป็นจำนวนมาก
	1.3.3 หินกะโหลกกับสิ่งที่เหลืออยู่	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 68 สิงหาคม 2548 หน้า 58 – 59	เป็นบทความที่บอกเล่าถึงประสบการณ์ของนักดำน้ำที่ได้ลงไปดำน้ำในวันที่เกิดเหตุการณ์สึนามิพอดี แต่สามารถรอดพ้นวิกฤตมาได้ และไม่เกรงกลัวที่จะกลับไปเยือนอีกครั้ง
	1.3.4 บางสิ่งสูญไป บางสิ่งได้มา	นิตยสาร อ.ส.ท. ปีที่ 45 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 110 - 111	สะท้อนให้เห็นการสูญเสียจากเหตุการณ์สึนามิ ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสอันดีในการเริ่มต้นอนุรักษ์ทะเลใหม่อีกครั้ง ซึ่งการเกิดเหตุการณ์สึนามิ ถึงแม้ว่าจะมีความสูญเสียเกิดขึ้นแต่สภาพภายหลังการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งสวยงามยิ่งกว่าที่เคยเป็นมา ทั้งนี้เพราะความรุนแรงของสึนามิได้นำมาซึ่งสกปรกคืนสู่ทะเลไปจนหมด และเหลือไว้เพียงแต่ความสวยงามของทะเลภายหลังการฟื้นฟู

2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาพบว่าภาพสะท้อนของนโยบายการท่องเที่ยวในนิตยสารท่องเที่ยว ภายหลังเหตุการณ์สึนามิ อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการประชาสัมพันธ์ในลักษณะที่สร้างสรรค์ดังกล่าว ก็เพื่อช่วยสร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันภายหลังเหตุการณ์สึนามิ และวัตถุประสงค์สำคัญก็เพื่อมุ่งนำเสนอความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เคยประสบปัญหา ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความสวยงามตามธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอยู่ในนิตยสารท่องเที่ยว สามารถพิจารณาได้จากบทความในคอลัมน์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 พลิกปะการังฟื้นคืนชีวิตทะเล ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 10 ได้นำเสนอข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความร่วมมือของทั้งทางภาครัฐ และเอกชนในการเก็บกู้ปะการังหลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ เนื่องจากสึนามิทำให้ทรายทับถมปะการัง และบางส่วนถูกคลื่นพัดจนล้มคว่ำ นักดำน้ำจะต้องเข้าไปงายปะการังเหล่านั้น อย่างไรก็ตามปะการังที่ถูกทรายทับจะไม่สามารถกู้กลับคืนได้เนื่องจากได้ตายอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยในเนื้อหาของบทความระบุว่า การเก็บกู้ปะการังจะต้องใช้ทั้งระยะเวลาและเงินทุน ดังนั้นจึงมีการตั้งมูลนิธิเพื่อทะเลขึ้นสำหรับอาสาสมัครและผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งในบทความก็ได้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลดังกล่าวให้อ่านได้รับทราบ และหากว่ามีผู้ใดสนใจก็สามารถดำเนินการติดต่อให้การช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที

2.2 คาราวานไทยร่วมใจพลิกฟื้นภัยพิบัติ ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 12 เป็นข่าวการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ บริษัท เวิลด์ คลาส ไลฟ์ (อินเตอร์เนชั่นแนล) ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงิน และสิ่งของสำหรับผู้ประสบภัยใน 4 จังหวัดคือ ระนอง พังงา กระบี่ และภูเก็ต ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูและมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อไปในอนาคต

2.3 สุรินทร์ในดวงใจ เป็นบทความที่บรรยายไว้ในนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 86 – 89 เกี่ยวกับความประทับใจของผู้เขียนที่มีต่อหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ความน่าสนใจของบทความนี้ คือ การบอกเล่าเรื่องราวของเนื้อหาของสึนามิผ่านวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของชาวเล หรือ ยิปซีทะเลเผ่ามอแกน ซึ่งการบอกเล่าเรื่องราวของสึนามิผ่านวิถีชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงถือเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างไปจากบทความในนิตยสารท่องเที่ยวฉบับอื่นๆ ที่กล่าวถึงโลกใต้ท้องทะเล และหาดทรายขาวเป็นส่วน

ใหญ่ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ เป็นต้น ซึ่งการมองภาพของสึนามิผ่านวิถีชีวิตของชาวมอแกน ถือเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาใหม่ๆ ให้กับการเขียนงาน และบทความในนิตยสารท่องเที่ยวได้ในอนาคต

2.4 พลิกฟื้นคืนผืนสู่อันดามัน ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 18- 20 เป็นบทความที่นำเสนอและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสวยงามของทะเลอันดามันภายหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยผ่านรูปภาพประกอบ พร้อมบรรยายว่าทะเลภายหลังเหตุการณ์สึนามิมีความสวยงาม และหาดทรายขาวขึ้นมากกว่าเดิมนอกจากนี้ยังมีสันทรายใหม่ๆ เกิดขึ้นแทนที่โขดหินเก่า ทำให้มีพื้นที่หาดทรายสำหรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

2.5 คลื่นหัวขาวที่เกาะอาดัง ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 22 - 23 เป็นอีกหนึ่งบทความที่พยายามนำเสนอและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสวยงามของทะเลอันดามันภายหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยเน้นรูปภาพประกอบ พร้อมกับมีบทสัมภาษณ์ของชาวเลที่อาศัยอยู่ที่นั่น ซึ่งชาวเลจะเรียกสึนามิว่าคลื่นหัวขาว เพราะมองเห็นสีขาวของหัวคลื่นมาแต่ไกล อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่าเกาะอาดังแห่งนี้ไม่มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์สึนามิ แต่การท่องเที่ยวแห่งนี้มีความชบเซามาก ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวไม่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทำให้ความเป็นอยู่ของชาวเลที่นี่ลำบากมากขึ้น และจากบทสัมภาษณ์ของชาวเลที่อาศัยอยู่ ณ เกาะอาดัง สรุปได้ว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวกลับเข้ามาท่องเที่ยวเหมือนเดิม มากกว่าการรอสัญชีของบริจาค เพราะพวกเขามีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อีกครั้ง

2.6 ด้วยรักแด่เธออันดามัน ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 74 – 76 เป็นบทความที่พยายามโฆษณาและสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามในอดีตของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ว่าเป็นสถานที่ที่มีความสวยงามของโลกใต้ทะเลเป็นอย่างมาก และยากที่สถานที่ใดในโลกจะสามารถเทียบได้ แต่อย่างไรก็ดี การเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิ ได้ส่งผลทำให้หลายๆ สิ่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นปะการังที่อ่าวมาหยา และช่องเขาขาด ตลอดจนทัศนียภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง แต่ทั้งนี้ผู้เขียนบทความยังคงเน้นในแง่คิดว่าธรรมชาติไม่ทำลายธรรมชาติ พร้อมกับเชิญชวนให้อ่านหันมาใส่ใจและสนใจในการรักษาทะเลในปัจจุบันเพื่อธรรมชาติที่ดีในอนาคต

2.7 เกาะเหลาเหลียงทะเลส่วนตัวในน่านน้ำทะเลตรัง ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 24 – 25 เป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวของเกาะเหลาเหลียง ซึ่งเกาะเหลาเหลียงเดิมเป็นเกาะที่มีการสัมปทานรังนก แต่ปัจจุบัน

ได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาพักผ่อนได้ จุดเด่นของเกาะคือมีจุดดำน้ำทั้งแบบ Snorkeling ที่นักท่องเที่ยวสามารถดำลงไปไม่ลึกนักสามารถชมปะการังอ่อนหลากสีได้ นอกจากนี้ยังมีจุดที่สามารถดำน้ำแบบ Scuba ซึ่งเป็นการดำน้ำลึกลงไปอีก เพื่อชมปะการังแข็งขนาดใหญ่ และเกาะเหลาเหลียงมีได้รับผลกระทบจากสึนามิแต่อย่างไร

2.8 ล่องใต้ไปตรังตามหาฝั่งทะเลสีคราม ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 26 – 30 ได้พยายามประชาสัมพันธ์ให้ผู้อ่านเห็นว่าเกาะมุกด์ เกาะแหวน เกาะกระดาน และเกาะเชือก ในทะเลตรัง ต่างยังคงมีความสวยงามทางธรรมชาติอยู่อย่าง ไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งได้รับผลกระทบจากสึนามิน้อยมาก ซึ่งบทความนี้ได้เน้นการนำเสนอเนื้อหาที่มีรูปภาพประกอบ ซึ่งหลักฐานในเชิงประจักษ์ดังกล่าว สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความงามและความบริสุทธิ์ของอันดามัน โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ดังที่ผ่านมา

2.9 ถิ่นลึกลับความรื่นรมย์สมุทร ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 40 – 43 เน้นการบรรยายถึงความสวยงามของโลกใต้ทะเลผ่านบทกลอนแปดของสุนทรภู่ และชักชวนให้ผู้อ่านไปเที่ยวชมความสวยงามตามธรรมชาติของปะการัง และทะเลอันดามัน โดยปราศจากสิ่งเติมแต่งที่สร้างขึ้นจากฝีมือมนุษย์ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นได้ถูกทำลายไปแล้วจากสึนามิ

2.10 หินแดงอัมตะแห่งสีสัน ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 44 – 45 เน้นการบรรยายและชื่นชมความงามของปะการังสีแดงใต้ท้องทะเลที่ไม่ถูกทำลายจากสึนามิ แต่ทว่ากลับมีความสมบูรณ์มากขึ้นกว่าเดิม มีปลาหลากหลายชนิดให้นักดำน้ำได้สังเกต เช่น ปลาจิ้มฟันจระเข้ ปลาหางนกยูง ปลาเหี่ยวปากยาว หรือแม้กระทั่ง กระเบนราหู เนื่องจากปลาชนิดนี้พบเห็นได้น้อยมาก ซึ่งความสวยงามเหล่านี้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้อีกครั้ง เพราะแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมิได้ถูกทำลายจากคลื่นยักษ์สึนามิแต่อย่างใด

2.11 นครริมฝั่งอันดามัน ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 54 – 55 เป็นบทความที่เน้นการนำเสนอภาพประกอบเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งอันดามันไม่ว่าจะเป็น ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา ที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะชุมชนชาวไทยมุสลิมที่เกาะปันหยี ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามสภาพปกติ

2.12 เมืองนี้ถูกโอบกอดด้วยขุนเขาและผืนทะเล ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 60 – 63 ได้อธิบายถึงกระบี่ ความสวยงามของน้ำทะเล หาดทราย ภูเขา และป่าไม้ที่เป็นธรรมชาติของกระบี่ โดยเชิญชวนให้ไปท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น เช่น ปีนเขา

เป็นต้น นอกจากนี้ยังแสดงภาพของนักท่องเที่ยวที่ยังคงเล่นน้ำทะเลกันอย่างปกติโดยไม่มีวิตกและความหวาดกลัวต่ออันตรายจากท้องทะเล

2.13 ค่ายแคมป์ที่เขากาโรส ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 74 – 82 ได้นำเสนอถึงบทความที่บรรยายเกี่ยวกับเขากาโรสซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดกระบี่ โดยภายหลังเหตุการณ์สึนามิมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนน้อยมาก ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ส่วนการเก็บซากปรักหักพังยังไม่เรียบร้อย บริเวณท่าเรือชายฝั่งของกระบี่มีเศษเหล็กมากองขายกันมากมาย แต่ความสวยงามของท้องทะเลในวันนี้สวยงามกว่าเดิมก่อนเกิดสึนามิ โดยมีผู้เปรียบเทียบว่าสวยเหมือนกระบี่เมื่อ 20 ปีที่แล้ว ครึ่งยังไม่วุ่นวาย และมีนักท่องเที่ยวบางตา ซึ่งการบรรยายในลักษณะดังกล่าวก็เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เขากาโรสให้มากยิ่งขึ้น

2.14 บันทึกหน้าใหม่แห่งท้องทะเลอันดามัน ของนิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 3 ฉบับที่ 25 มีนาคม 2548 หน้า 60 -66 เป็นเรื่องราวของปะการังที่ถูกทำลายลงด้วยเหตุการณ์สึนามิ ซึ่งการที่ปะการังถูกทำลายได้นำไปสู่การเกิดขึ้นของมูลนิธิเพื่อทะเล ซึ่งมูลนิธิดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บกู้ปะการัง และกัลปังหาที่ล้มคว่ำหรือหลุดออกจากกองหิน โดยอาสาสมัครนักดำน้ำทุกคนได้ทำสัญลักษณ์ติดกับปะการัง และกัลปังหาเหล่านั้น ซึ่งการดำน้ำเพื่อเก็บกู้ปะการังครั้งนี้เป็นครั้งที่ 7 แล้วตามเส้นทางการดำน้ำคือ หมู่เกาะสิมิลัน เกาะบอน เกาะตาชัย กองหินริเชียว และหมู่เกาะสุรินทร์ ทำให้จากภาพถ่ายพบว่าปะการัง และกัลปังหาที่ถูกเก็บกู้ไปแล้วนั้นมีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งการประชาสัมพันธ์ผ่านเนื้อหาดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่สร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวที่ชอบดำน้ำดูปะการังตระหนักถึงการร่วมมือและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ในอนาคต

จากการศึกษาภาพสะท้อนในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์จากบทความในนิตยสารท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นสะท้อนออกมาในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เน้นการช่วยเหลือหรือการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิก็คือตาม กล่าวโดยสรุปได้ว่า นิตยสารท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เน้นการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรง แต่ในทางกลับกัน นิตยสารท่องเที่ยวมักจะมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันเป็นสำคัญ เหตุเพราะตระหนักถึงคุณค่าที่ว่าการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ย่อมดีกว่าการนำเสนอข้อมูลในด้านลบ เพราะนอกจากจะไม่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการทำลายบรรยากาศในการช่วยเหลือและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบอีกด้วย ซึ่งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอยู่ในคอลัมน์ต่างๆ ของนิตยสารท่องเที่ยว สามารถสรุปไว้ในตารางที่ 4.2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2

ภาพสะท้อนในนิตยสารท่องเที่ยวเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อช่วยสร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันภายหลังเหตุการณ์สึนามิ	2.1 พลิกปะการังฟื้นคืนชีวิตทะเล	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 10	นำเสนอข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความร่วมมือของทั้งทางภาครัฐ และเอกชน ในการเก็บกู้ปะการังหลังเกิดเหตุการณ์สึนามิ แต่ปะการังที่ถูกทรายทับจะไม่สามารถกู้กลับคืนได้เนื่องจากได้ตายอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยในเนื้อหาของบทความระบุว่า การเก็บกู้ปะการังจะต้องใช้ทั้งระยะเวลา และเงินทุน ดังนั้นจึงมีการตั้งมูลนิธิเพื่อทะเลขึ้นสำหรับอาสาสมัครและผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมโครงการดังกล่าว
	2.2 คาราวานไทยร่วมใจพลิกฟื้นภัยพิบัติ	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 12	ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ บริษัท เวิลด์ คลาส ไลฟ์ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงิน และสิ่งของสำหรับผู้ประสบภัยใน 4 จังหวัดคือ ระนอง พังงา กระบี่ และภูเก็ต ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูและมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อไปในอนาคต
	2.3 สุรินทร์ในดวงใจ	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 86 – 89	เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของเนื้อหาของสึนามิ ผ่านวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของชาวเล หรือ ยิปซีทะเลเผ่ามอแกน ซึ่งการบอกเล่าเรื่องราวของสึนามิผ่านวิถีชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงถือเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างไปจากบทความในนิตยสารท่องเที่ยวฉบับอื่นๆ ที่กล่าวถึงโลกใต้ท้องทะเล และหาดทรายขาวเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสำคัญ	ข้อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	2.4 พลิ้วพื้นดินผืนสู่อันดามัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 18- 20	นำเสนอและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสวยงามของทะเลอันดามันภายหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยผ่านรูปภาพประกอบ พร้อมกับบรรยายว่าทะเลภายหลังเหตุการณ์สึนามิมีความสวยงามและหาดทรายขาวขึ้นมากกว่าเดิม นอกจากนี้ยังมีสันทรายใหม่ๆ เกิดขึ้นแทนที่โขดหินเก่า ทำให้มีพื้นที่หาดทรายสำหรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นต้น
	2.5 คลื่นหัวขาวที่เกาะอาดัง	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 22 - 23	นำเสนอและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสวยงามของทะเลอันดามันภายหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยเน้นรูปภาพประกอบ พร้อมกับมีบทสัมภาษณ์ของชาวเลเกี่ยวกับเหตุการณ์สึนามิ
	2.6 ด้วยรักแต่เธออันดามัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 62 กุมภาพันธ์ 2548 หน้า 74 – 76	สะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามในอดีตของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันว่าเป็นสถานที่ที่มีความสวยงามของโลกได้ทะเลเป็นอย่างมาก และยากที่สถานที่ใดในโลกจะสามารถเทียบได้ แต่อย่างไรก็ดี การเกิดขึ้นของเหตุการณ์สึนามิ ได้ส่งผลทำให้หลายๆ สิ่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นปะการังที่อ่าวมาหยา และช่องเขาขาดตลอดจนทัศนียภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง แต่ผู้เขียนเน้นแง่คิดที่ว่าธรรมชาติไม่ทำลายธรรมชาติ พร้อมกับเชิญชวนให้ผู้อ่านหันมาใส่ใจและสนใจในการรักษาทะเล

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	2.7 เกาะเหลาเหลียงทะเลส่วนตัวในน่านน้ำทะเลตรัง	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 24 – 25	ประชาสัมพันธ์ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวของเกาะเหลาเหลียง ซึ่งเกาะเหลาเหลียงเดิมเป็นเกาะที่มีการสัมปทานรังนก แต่ปัจจุบันได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาพักค้างแรมได้ จุดเด่นของเกาะคือมีจุดดำน้ำทั้งแบบ Snorkeling ที่นักท่องเที่ยวสามารถดำลงไปไม่ลึกนักสามารถชมปะการังอ่อนหลากสีได้นอกจากนี้ยังมีจุดที่สามารถดำน้ำแบบ Scuba ซึ่งเป็นการดำน้ำลึกลงไปอีก เพื่อชมปะการังแข็งขนาดใหญ่
	2.8 ล่องใต้ไปตรังตามหาฝั่งทะเลสีคราม	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 26 – 30	ประชาสัมพันธ์ให้ผู้อ่านเห็นว่าเกาะมุก เกาะแหวน เกาะกระดาน และเกาะเชือกในทะเลตรัง ต่างยังคงมีความสวยงามทางธรรมชาติอยู่อย่างไม่เปลี่ยนแปลง และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา อีกทั้งมีความปลอดภัยจากสึนามิ
	2.9 ภาวะดินนาควารินทร์สินธุ์สมุทร	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 40 – 43	บรรยายถึงความสวยงามของโลกใต้ทะเลผ่านบทกลอนแปดของสุนทรภู่ และชักชวนให้ผู้อ่านไปเที่ยวชมความสวยงามตามธรรมชาติของปะการัง และทะเลอันดามัน โดยปราศจากสิ่งเดิมแต่งที่สร้างขึ้นจากฝีมือมนุษย์ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นได้ถูกทำลายไปแล้วจากสึนามิ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	2.10 หินแดงอัมตะ แห่งสีลัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 44 – 45	บรรยายและชื่นชมความงามของปะการัง สีแดงใต้ท้องทะเลที่ไม่ถูกทำลายจากสีนามิ แต่ทว่ากลับมีความสมบูรณ์มากขึ้นกว่าเดิม มีปลาหลากหลายชนิดให้นักดำน้ำได้สังเกต เช่น ปลาจิ้มฟันจระเข้ ปลาเหี่ยวปาก ยาว หรือแม้กระทั่ง กระเบนราหู เนื่องจาก ปลาชนิดนี้พบเห็นได้น้อยมากซึ่งความ สวยงามเหล่านี้นักท่องเที่ยวสามารถเดิน ทางเข้ามาเยี่ยมชมได้อีกครั้ง เพราะแหล่ง ท่องเที่ยวดังกล่าวมิได้ถูกทำลายจากคลื่น ยักษ์สีนามิแต่อย่างใด
	2.11 นครริมฝั่ง อันดามัน	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 54 – 55	เน้นการนำเสนอภาพประกอบเกี่ยวกับ วิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งอันดามันไม่ว่าจะเป็น ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา ที่ยังไม่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะชุมชนชาวไทยมุสลิมที่เกาะปันหยี ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากสีนามิ นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามสภาพ ปกติ
	2.12 เมืองนี้ถูกโอบกอด ด้วยขุนเขาและผืน ทะเล	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 60 – 63	อธิบายถึงกระบี่ ความสวยงามของน้ำทะเล หาดทราย ภูเขา และป่าไม้ที่เป็นธรรมชาติ ของกระบี่ โดยเชิญชวนให้ไปท่องเที่ยวใน รูปแบบอื่น เช่น ปีนเขา เป็นต้น
	2.13 ค่ายแคมป์ที่เขากาโรส	นิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 74-82	ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไป ท่องเที่ยวที่เขากาโรส ซึ่งก็เพื่อช่วย ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและแก้ไขปัญหา ทางด้านเศรษฐกิจที่ซบเซาลงไปอย่างมาก ภายหลังสีนามิ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสำคัญ	ชื่อบทความ	นิตยสาร	รายละเอียด
	2.14 บันทึกหน้าใหม่ แห่งท้องทะเล อันดามัน	นิตยสาร Outdoor Thailand ปีที่ 3 ฉบับที่ 25 มีนาคม 2548 หน้า 60 -66	เป็นการนำเสนอเรื่องราวของปะการังที่ถูกทำลายด้วยสึนามิ ซึ่งปะการังที่ถูกทำลายนำไปสู่การเกิดขึ้นของมูลนิธิตะเล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บกู้ปะการังและกัลปังหาที่ล้มคว่ำหรือหลุดออกจากกองหิน ซึ่งการดำน้ำเพื่อเก็บกู้ปะการังครั้งนี้เป็นครั้งที่ 7 แล้ว ตามเส้นทางการดำน้ำคือ หมู่เกาะสิมิลัน เกาะบอน เกาะตาชัย กองหินริเชียว และหมู่เกาะสุรินทร์ ทำให้จากภาพถ่ายพบว่าปะการัง และกัลปังหาที่ถูกเก็บกู้ไปแล้วนั้นมีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งการประชาสัมพันธ์ผ่านเนื้อหาดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่สร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวที่ชอบดำน้ำดูปะการังตระหนักถึงการร่วมมือและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ในอนาคต

กล่าวโดยสรุปภาพสะท้อนที่เน้นทางด้านการประชาสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านมองเห็นความงดงามของธรรมชาติผ่านทางรูปภาพซึ่งเป็นเสมือนหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าความสวยงามดังกล่าวเป็นอย่างไร อีกทั้งการนำเสนอเนื้อหาที่หลีกเลี่ยงการกล่าวถึงความสูญเสีย ก็ย่อมสร้างผลดีต่อสภาพจิตใจของนักท่องเที่ยวมากกว่าการนำเสนอข้อมูลในแง่ลบ นอกจากนี้ความพยายามในการนำเสนอวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการท่องเที่ยว อีกทั้ง การนำเสนอภาพที่เป็นในรูปแบบการประกอบกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากคลื่นยักษ์สึนามิ เช่น ภาพความร่วมมือขององค์กรเอกชน รัฐวิสาหกิจ และผู้พักอาศัยในพื้นที่ในการร่วมมือกันฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนที่พังเสียหายกว่า 1,900 ไร่ ตลอดจนข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมของภาครัฐ และกิจกรรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ข่าวแสดงการประสบความสำเร็จของการติดตั้งระบบเครื่องรับสัญญาณวิทยุ เพื่อรับสัญญาณจากสถานีควบคุมระบบเตือนภัยแห่งชาติก็น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับทั้งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

3. การเร่งฟื้นฟูภูมิทัศน์และแหล่งท่องเที่ยวในเชิงเศรษฐกิจ

จากความสูญเสียที่เกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์สึนามิ ส่งผลให้หลายๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็ได้ร่วมมือกันในการเร่งฟื้นฟูสภาพภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยวให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด เพราะเมื่อบรรยากาศของความสูญเสียผ่อนคลายลง กิจกรรมการตลาดในเชิงรุกและการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวก็ถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นที่รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสึนามิ ดังนั้น จึงควรเร่งดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูในพื้นที่ๆ ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิอย่างเร่งด่วนและจริงจัง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สามารถสร้างรายได้ในเชิงเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน อาทิเช่น

1. จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ หาดกะตะ หาดกะรน หาดกมลา และหาดป่าตอง โดยการว่าจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการฟื้นฟูภูมิทัศน์หาดกมลา และหาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต
2. จังหวัดพังงา ได้แก่ หาดเขาหลัก ทับละมู หาดท้ายเหมือง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ชุมชนชาวเล และหมู่เกาะพระทอง
3. จังหวัดกระบี่ ได้แก่ หาดนพรัตน์ธารา อ่าวนาง เกาะปอดะ เกาะไข่ เกาะไก่ ทะเลแหวก หาดไร่เล หาดคลองม่วง หาดทับแขก เกาะยาว อ่าวมาหยา เกาะพีพีเล เกาะลันตา เกาะพีพีดอน อ่าวตันไทร และอ่าวโละดาลัม
4. จังหวัดระนอง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแหลมสน หมู่เกาะกำ หาดบางเลน หาดประพาส เกาะพยาม และเกาะช้าง
5. จังหวัดตรัง ได้แก่ หาดปากเมง เกาะใหญ่ เกาะสุกร และเกาะมุก
6. จังหวัดสตูล ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เป็นต้น

ซึ่งบทบาทของนิตยสารท่องเที่ยวในการเร่งฟื้นฟูภูมิทัศน์ของสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และได้รับความเสียหายมากอย่างเร่งด่วน สะท้อนให้เห็นเนื้อหาในบทความของนิตยสารท่องเที่ยวทั้งที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น และรายละเอียดต่างๆ ดังบทความในนิตยสารต่อไปนี้

3.1 เยือนไข่มุกอันดามันภูเก็ตวันนี้ยังดีอยู่ ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 11 เป็นบทความที่สะท้อนให้เห็นการเร่งฟื้นฟูการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยนำคณะสื่อมวลชนเดินทางสู่จังหวัดภูเก็ตเพื่อสัมผัสบรรยากาศท่องเที่ยวที่กำลังฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และเป็นปกติ ไม่ว่าจะเป็นหาดกะตะ หาดกะรน หรือแม้แต่หาดป่าตอง เป็นต้น

3.2 วันฟ้าสวยที่ภูเก็ต ของนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 มีนาคม 2548 หน้า 56- 59 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสวยงามตามธรรมชาติของภูเก็ต และวิถีชีวิตของทั้งคนในพื้นที่และผู้ที่ไม่ได้เข้ามาท่องเที่ยว เช่น พระอาทิตย์ตกที่แหลมพรหมเทพ ความสวยงามของหาดทรายที่หาดกะตะ ปะการังน้ำตื้นที่เกาะเฮที่ไม่ได้รับความเสียหายเลย เป็นต้น เพื่อยืนยันว่าบรรยากาศการท่องเที่ยวของภูเก็ตฟื้นตัวอย่างรวดเร็วจนสามารถเปิดรับนักท่องเที่ยวได้อีกดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 4.14

ภาพประกอบในนิตยสาร Nature Explorer ปีที่ 6 ฉบับที่ 63 หน้า 57

จากภาพประกอบดังกล่าว สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างเร่งด่วน ซึ่งการเร่งฟื้นฟูภูมิทัศน์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเชิงเศรษฐกิจ อันได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ ข้างต้นถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในแก้ไขปัญหาจากคลื่นยักษ์สึนามิ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวที่เคยสวยงามกลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว และพร้อมในการต้อนรับการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวได้อีกครั้ง นอกจากนี้ การเร่งฟื้นฟูภูมิทัศน์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเชิงเศรษฐกิจ สามารถพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวกของงานวิจัยชิ้นนี้

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอภาพและแหล่งท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์สึนามิผ่านบทความของนิตยสารท่องเที่ยว ทั้งในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การประชาสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ และการเร่งฟื้นฟูสภาพภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการช่วยส่งเสริมและฟื้นฟู ตลอดจนแก้ไขสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับต่างได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือและเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเนื้อหาตลอดจนข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ในเชิงบวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นได้ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการฟื้นตัวทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในบริเวณพื้นที่ๆ เคยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิได้ในอนาคต

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของนิตยสารท่องเที่ยว ภายหลังเหตุการณ์สึนามิ

จากการศึกษาทิศทางการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ พบว่า นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับต่างก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการฟื้นฟูการท่องเที่ยว ตลอดจนเยียวยาปัญหาทางการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยผ่านวิธีการดำเนินงานในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ และชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งก็เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เคยได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิอีกครั้ง ดังที่คุณวราภรณ์ พลอยบริสุทธิ์ บรรณาธิการนิตยสาร Nature Explorer ได้ให้ข้อมูลว่า “นิตยสาร มีส่วนในการฟื้นฟูและเยียวยาปัญหาทางการท่องเที่ยว โดยการนำเสนอเรื่องการท่องเที่ยว จะทำให้คนอยากไปเที่ยว แต่ถ้าไม่นำเสนอให้คนรู้สึกอยากไปเที่ยว การท่องเที่ยวก็จะตาย”

แต่ขณะเดียวกัน การนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ ซึ่งปัญหาที่พบจากการนำเสนอเนื้อหาสาระของนิตยสารท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่

1. ปัญหาด้านการตลาดของนิตยสารการท่องเที่ยว จากการศึกษพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานส่วนหนึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันทางการตลาด ดังที่คุณวราภรณ์ พลอยบริสุทธิ์ บรรณาธิการนิตยสาร Nature Explorer ได้ให้ข้อมูลว่า “เรื่องของการตลาดมีปัญหาแน่นอน เพราะการแข่งขันในท้องตลาดมันสูง ต้องแข่งทั้งในเรื่องการหาสปอนเซอร์ และยอดขาย อันนี้เป็นเรื่องปกติของหนังสือทุกฉบับ ไม่มีฉบับไหนไม่มีปัญหาเรื่องการตลาด เพราะการแข่งขันมันสูง”

ซึ่งปัญหาทางด้านการตลาดก็เนื่องมาจากนิตยสารท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะมีกลุ่มเป้าหมายในจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น รายได้จากการจำหน่ายนิตยสารอาจมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้นำเสนอเนื้อหาในเรื่องที่เกี่ยวกับสึนามิได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ จึงอาจมีผลทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาและเร่งฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิดำเนินงานได้ยากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาในด้านการขาดการวางแผนและมาตรการรองรับกรณีเกิดภาวะวิกฤต เมื่อผู้จัดทำภาระจะประเด็นเกี่ยวกับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ พบว่านิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับยังคงขาดการวางแผนและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง อีกทั้งในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็ยังไม่ได้มีแผนการแก้ปัญหาารรองรับแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น มีการอนุญาตให้ทำการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่การอนุญาตดังกล่าวกลับไม่มีการควบคุมที่ดีพอ อีกทั้ง นิตยสารท่องเที่ยวบางฉบับก็มิได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงจนถึงสถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ก็ย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายในวงกว้างขึ้นได้ ดังที่เห็นได้จากกรณีคลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น ดังที่คุณตรีเนตร เพชรนุ้ย หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสาร Outdoor Thailand กล่าวไว้ว่า “ปัญหาเกิดจากความเห็นแก่ตัวของหลายๆ ฝ่าย นำไปสู่การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมอีกมากมาย ดังนั้นหากไม่มีแผนเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนในพื้นที่แล้วก็ยากยิ่งที่จะหลบพ้นปัญหาต่างๆ ที่ตามมา”

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่านิตยสารท่องเที่ยวบางฉบับมิได้มีแผนการดำเนินงานรองรับกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งการไม่มีแผนการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมารองรับในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤตฉุกเฉินขึ้นในนิตยสารท่องเที่ยว ก็อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ดี เหตุที่นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ ฉบับมิได้มีการวางแผนมาตรการหรือแผนงานรองรับต่อภาวะวิกฤตดังกล่าวก็เนื่องด้วยกรณีฉุกเฉินจากภัยพิบัติต่างๆ ทาง

ธรรมชาติหรือจากแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ดังนั้นความตระหนักและการตื่นตัวที่จะหามาตรการที่แน่ชัดมารองรับในเรื่องดังกล่าวจึงยังไม่มีปรากฏ

3. ข้อจำกัดในเรื่องการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินนโยบายแบบรายปี ซึ่งการวางแผนเพื่อผลิตนิตยสารแบบรายปีทำให้นิตยสารท่องเที่ยวหลายฉบับไม่สามารถปรับแผนในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในภาวะวิกฤตได้ อย่างเช่นกรณีสึนามิ เป็นต้น ดังที่ คุณวินิจ รังผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ได้ให้ข้อมูลว่า

คิดว่าเรายังทำน้อยไปหน่อย ในเรื่องของข้อจำกัดที่เรายังมีอยู่ อย่างเช่น เรามีแผนการปฏิบัติงานของที่เป็นปีที่วางไว้ เราอาจจะไม่คล่องตัวเหมือนเอกชนที่ว่า ถ้าเราอยากจะทำทั้งฉบับ เราก็เปลี่ยน เราโละเนื้อหา แล้วทำทั้งฉบับได้เลย โดยที่เดิมที่เหมือนกับนิตยสารสารคดีที่เค้าทำสัปดาห์ทั้งฉบับ โอเคเค้าก็เปลี่ยนแนว ทำอะไรได้เลยทั้งฉบับ ซึ่งมุมหนึ่งคนอ่านก็จะชอบ เหมือนกับเก็บไว้เป็น reference ได้ทั้งฉบับเลยเกี่ยวกับสึนามิ มีทั้งภาพเหตุการณ์ มีทั้งภาพถ่ายดาวเทียมทั้งก่อนและหลัง อะไรต่างๆ ทุกอย่าง (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

ข้อจำกัดดังกล่าวของนิตยสาร อ.ส.ท. เกิดจากความคล่องตัวที่มีน้อยกว่านิตยสารของเอกชน การทำงานที่ต้องตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ประกอบกับข้อจำกัดทางงบประมาณที่ต้องมีระเบียบและขั้นตอนหลายๆ ขั้นตอน ทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้าทีมงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันท่วงที เพราะต้องรอกะบวนการตัดสินใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดหลายๆ ประการก็ตาม แต่นิตยสาร อ.ส.ท. ก็พยายามนำเสนอเนื้อหาข้อมูลข่าวสารในหลายๆ แง่มุม และในหลายๆ พื้นที่ ทั้งนี้ คือเพื่อให้เกิดการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ๆ ประสบภัย ซึ่งก็ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้นักท่องเที่ยว ดังที่ คุณวินิจ รังผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

สิ่งที่เราอยากนำเสนอ แต่ไม่ได้นำเสนอได้ก็คือ สมมติว่าเราอยากจะนำเสนออันดามันซัก 3-4 ฉบับติดต่อกันเลย โดยที่คนลงไปเต็มที่เพื่อไปเก็บภาพไปสำรวจ 6 จังหวัด ไล่ตั้งแต่ระนองไปเลย แล้วค่อยๆ นำเสนอไป ซึ่งก็คิดว่ามันอาจจะช่วยอะไรเค้าได้มากขึ้น ช่วยคน เราเห็นภาพมากขึ้นว่ามันไม่ใช่ ไม่ได้เสียหายไปหมด ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเค้ายังมีอยู่ ที่น่าเที่ยวก็ยังมี แม้แต่ภูเก็ต ซึ่งคนอาจรู้สึกว่ามันเสียหายมากมาย แต่จริงๆ แล้ว ภูเก็ตไม่ได้มีแค่ชายหาด เมืองทั้งเมืองเป็นเมืองอาหารอร่อย ลงไปนี่แค่ไปไต่ทาน ไปนอนซัก 3 คืน ไต่กินอาหารทะเล อาหารจีน อาหารแต่จิว หมี่ผัดอะไรเยอะแยะไปหมด น้ำพริกกุ้งเสียบ ได้ไปใช้ชีวิตอยู่ใน

ช่วงนั้น โดยที่ค่าที่พักก็ถูก เพราะเค้าไม่ได้ขายแบบ season ธรรมดา ขายลดราคา เพราะแทบจะไม่มีนักท่องเที่ยว เราอาจจะทำลงลึกถึงขนาดอย่างนั้น แต่ด้วยความที่เราทำไว้แล้ว ข้อมูลต่างๆ เราก็เปลี่ยนได้แค่บางส่วน บางคอลัมน์ บางฉบับเท่านั้น (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

อย่างไรก็ดี แนวนโยบายในการปฏิบัติงานดังกล่าว นิตยสาร อ.ส.ท. ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากนิตยสาร อ.ส.ท. ได้มีการวางงบประมาณและทำการวางแผนไว้แล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงนำเสนอและสอดแทรกได้เพียงในบางคอลัมน์เท่านั้น ซึ่งข้อมูลอาจจะยังไม่เพียงพอต่อการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับข่าวสาร ดังที่ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในขณะนั้นแสดงความคิดเห็นไว้ว่า “ประเทศไทยต้องมีการรวบรวมข้อมูลในเชิงสถิติให้มากกว่านี้ว่าใครทำอะไร อย่างไรและประสบความสำเร็จอย่างไรและล้มเหลวอย่างไร หาวิธีแก้ไขเพื่อจะสามารถรับมือกับวิกฤตในอนาคตได้ดีมากขึ้น”

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า นิตยสารที่มีการวางนโยบายการผลิตแบบเป็นรายปีตามปีงบประมาณนั้น ย่อมเป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก ซึ่งหากเกิดกรณีภาวะวิกฤตขึ้นในประเทศไทย อย่างกรณีของสึนามิ การปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขเนื้อหาทั้งหมดของนิตยสารก็จะดำเนินการได้ไม่สะดวกนัก ทั้งนี้เพราะการแก้ไขแต่ละครั้งหมายถึงการปรับเปลี่ยนแบบการดำเนินงานทั้งหมด และต้องนำเสนอต่อกรรมการอนุมัติจากที่ประชุม เป็นต้น

4. ปัญหาในด้านความไม่เชื่อมั่นของผู้คน เป็นปัญหาที่เกิดจากความเชื่อของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย จีน และฮ่องกง ที่มีนักท่องเที่ยวลดจำนวนลงเป็นอย่างมากภายหลังจากเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ โดยสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว นิตยสาร อ.ส.ท. ได้พยายามแก้ไขปัญหากันอย่างเต็มที่ ซึ่งกลยุทธ์ที่นิตยสาร อ.ส.ท. นำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ ใช้คำบอกเล่าจากประสบการณ์จริงของตนเอง และผู้อื่นที่เคยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ว่าไม่มีสิ่งใดที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือน่ากลัวทั้งสิ้น ดังที่คุณวินิจรังผึ้ง บรรณาธิการนิตยสาร อ.ส.ท. ได้กล่าวไว้ว่า

การคลี่คลายปัญหาในจุดคนกลัวผี ไม่กลัวเที่ยว ก็ไม่ได้ไปเน้นบอกว่าอย่ากลัวผีไม่มี แต่พยายามชี้ให้เห็นว่า เราก็ไปมาแล้ว อย่าง พี่พี มีอะไรเสียหายเยอะ คนเสียชีวิตเยอะ เราก็ใช้ในลักษณะของข้อเขียนว่า เราก็ไปดู ไปนอน ไปพัก มาแล้ว เป็นในลักษณะนั้นมากกว่า ความเชื่อเหล่านี้จะไปบอกคนว่าอย่ากลัวเลย มันเป็นไปได้ (สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2550)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากความหวาดกลัวในพื้นที่ที่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ตลอดจนความเชื่อของนักท่องเที่ยวที่ไม่นิยมไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีคนตาย ถือเป็นอุปสรรคประการหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ๆ ประสพภัย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นเฉพาะกับนักท่องเที่ยวบางประเทศเท่านั้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศด้วย

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่าการดำเนินงานในด้านการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสารท่องเที่ยวภายหลังเหตุการณ์สึนามิจะประสบปัญหากับอุปสรรคหลายๆ ประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ตาม แต่สิ่งสำคัญที่สะท้อนได้จากการศึกษาเรื่อง บทบาทของนิตยสารท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยวหลังเหตุการณ์สึนามิ ก็คือ ความพยายามอย่างยิ่งยวดของนิตยสารท่องเที่ยวแต่ละฉบับในการเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูพื้นที่ๆ ประสพภัยจากเหตุการณ์สึนามิ โดยนิตยสารท่องเที่ยวถือเป็นนิตยสารที่มีบทบาทอย่างมากต่อการเร่งช่วยเหลือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะในแง่ของการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งก็เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติเป็นสำคัญ และเพื่อป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต